

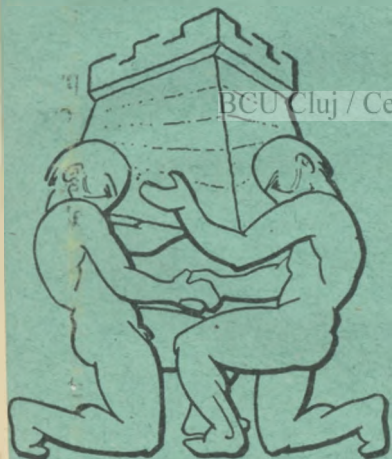
TRIBUNA COOPERĂȚIEI ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNEI DE COOPERATIVE „ARDEALUL” CLUJ
REDACTOR : PROF. DR. VICTOR JINGA

Nr. 7

ANUL I. NOEMVRIE 1930

CUPRINSUL :

- Victor Jinga Criza economică și re-
gheșul cooperatist
Gheorghe Dragoș . . . Economia : factor moral
și economic al pro-
gresului omenesc
Dum. Cartianu . . . Din scăderile mișcării
noastre
Teodor Țundre . . . In atențiunea frunțași-
lor dela sate
Mina S. Grădinaru . Vizitând cooperația
cehoslovacă
Constatări și îndrumări
Bilanțuri de societăți cooperative
Dela Uniunea „Ardealul“
Cronica: Știri din țară și streinătate

Redacția și Administrația :

Cluj, Uniunea de coop. „ARDEALUL”, Calea Regele Ferdinand 55.

BONAMENTUL ANUAL LEI 200. — UN EXEMPLAR LEI 20.—

Spre luare aminte.

— Această revistă face legătura între unitățile cooperative din Ardeal și Uniunea lor dela Cluj. Este deci în interesul tuturor unităților să o aboneze neîntârziat și să o citească; aci găsesc îndrumarea, informațiunile și cercetările cari le folosesc și le privesc de aproape.

— Răspândiți această Revistă printre prietini și cunoștințe; în ea se oglesc ideea și acțiunea cooperatistă, mai cu seamă din Ardeal.

— Toți cei cari știu scrie despre cooperație să ne trimită articole; cooperatorii să ne comunice părerile lor despre mișcare, constatările bune și rele privitoare la cooperație.

— Cine nu înapoiază, în timp de zece zile dela expediere, primul număr din revistă ce i-s'a trimis, îl considerăm abonat și așteptăm costul abonamentului.

— Amintiți-vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci neîntârziat costul abonamentului numai pe adresa Administrației.

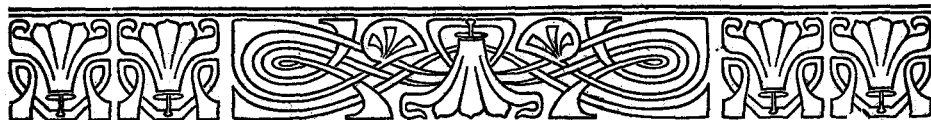
— În loc de chitanță, numele abonaților se trec pe pagina a 3-a a copertei.

— Manuscrisele primite la Redacție nu se înapoiază.

— Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestei reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

— Cooperativele cari au local sau instalațiuni proprii să ne trimită fotografia (eventual clișeul) bună a acestora pentru a le reproduce în revista noastră.

— Cooperativele să folosească această revistă pentru reclama produselor lor; prețul publicării după învoială.

TRIBUNA COOPERĂȚIEI ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNEI DE COOPERATIVE „ARDEALUL” CLUJ

ANUL I.

NOEMVRIE 1930.

Nr. 7.

Criza economică și remediul cooperatist

de Victor Jinga

Este caracteristică la noi ezitarea de a afirma că criza economică actuală se datorește, în cea mai mare parte, structurii societății capitaliste, sdruncinată și de războiul cel mare. Prin aceasta nu vrem să spunem că regimul capitalist e în preajma subcării ci numai că la examenul mare al crizei actuale a rămas *corigent*. Din punct de vedere social-economic această slăbire a rezistenței constituie un simptom important care ne îndrituește să spunem că este ceva mai bun de făcut în organizarea societății decât ceia ce este astăzi.

Permanentizarea regimului capitalist nu se poate justifica prin explicarea că crizele sunt ciclice, adică se repetă regulat la anumite răstimpuri, oricare ar fi regimul social economic. Crizele economice nu sunt numai reflexul dezechilibrului dintre factorii economici ci au și cauze sociale mai profunde; rădăcinile lor sunt astăzi înfipte adânc și în organismul social.

Dealtfel dezechilibrul începuse a se manifesta și înainte de război; războiul însuși s'a deslănțuit, într'o mare măsură, și din cauza competițiilor exagerate ale economiilor naționale capitaliste, deci egoiste.

În *analizarea societății capitaliste* distingem: tehnica activității capitaliste (producție, distribuție), atmosfera socială a regimului capitalist și rolul capitalului însuși în procesul producției capitaliste.

Fiecare din aceste elemente a fost debătut și criticat; mai mult și mai vehement de socialiștii de toate nuanțele până la extrema stângă comunistă, apoi de cooperatori, opunând actualului regim sisteme proprii de activitate economică și organizare socială.

Se combate, pe drept cuvânt, mai mult *atmosfera socială a regimului capitalist* (flagrantă inegalitate în răsplata muncii omenesti, dominarea minorităților sociale, politică, învățământ, etc., subordonate intereselor claselor restrânse, etc.).

Tehnica propriu zisă a regimului capitalist nu este specifică acestui regim. Cuceririle felurite și extraordinare ale științei aparțin

progresului firesc al societății umane; bineînțeles, un regim poate fi mai mult sau mai puțin prielnic activității științifice și aplicațiilor ei practice însă, în general, această activitatea este baza de dezvoltare continuă a societății.

Procesul distribuției produselor determină concurența aprigă, goana fără scrupul după debușee. Concurența aduce cu sine o mare fluctuație în volumul fabricatelor, investiții mari în mașini și instalațiuni și implicit necesitatea de a produce mult spre a avea rentabilitate. De aci desechilibrul între producție și consum care e una din pricinile crizei actuale.

Capitalul să nu se confunde cu capitalismul. Capitalul e un factor al producției și va fi necesar totdeauna; capitalismul e un regim social-economic de care societatea în progres se va putea, cândva, dispensa.

În lumina celor de mai sus, să cercetăm aspectele crizei.

Lipsa de previziune a țărilor mari industriale (în special Anglia) a dus la dezvoltarea exagerată a industriei (inclusiv industria extractivă) în vederea exportului. Așezarea geografică a industriilor trebuie făcută ținând seamă de: materiile prime, mâna de lucru, debușee, cari trebuiesc să fie cât mai aproape și în cât mai bune condițiuni. Ori, țările mari industriale, sau cel puțin unele ramuri mari de industrie ale acestora, întrunesc abia una din aceste condițiuni, de unde rezultă nesiguranța permanentă fie în procurarea materiilor prime, fie în găsirea debușeelor sau în aceea a mânei de lucru.

S'a contat pe imobilitatea țărilor agricole; ori, acestea și-au creat, cu vremea, industrii proprii tinzând spre autarhie economică. Debușeurile țărilor mari industriale s'au tot restrâns. Mișcări sociale interne în țări mari de consum progresiv (China, India) au redus posibilitatea unei desfaceri sigure și mari; coloniile încep a-și organiza o viață proprie față de metropole. Apoi, criza acută agricolă a micșorat capacitatea de consum a țărilor agricole.

Reducerea volumului producției a adus cu sine scăderea rentabilității în industriei și șomajul.

Războiul a distrus enorme averi publice și private. Atât în timpul războiului cât și după (prin inflație, speculă) s'au deplasat averi private din mâinile acelor cari le-au creat și le-au administrat în mâni de oameni noi, fără experiență, răi administratori. Și din aceasta a rezultat o scădere a rentabilității.

Omul s'a depășit pe sine. Technica perfecționată de azi a multiplicat enorm, în țările mari industriale și agricole, volumul fabricațiunii și al produselor pământului reducând prețul de cost și implicit și pe cel de vânzare (producții standardizate, în serii). Unele articole se produc peste trebuințele omului. *Goana mare după câștig în regimul economiilor naționale închise și al politicii comerciale exclusiviste și nestabile, concurența nesăbuită, au dus la aglomerări de produse, la deprecierea lor și deci la criză.*

În unele industrii supraproducție și apoi stagnare, activitatea febrilă urmată de șomaj, câștiguri fabuloase și lipsă de rentabilitate, salariile la limita minimumului de existență în neputință de a absorbi din supraproducție prin supraconsum. Sentimentul solidarității proletare rupe și din salariile mici sume pentru asistența șomerilor și împlinirea altor nevoi colective.

E de necontestat că în criza economică de azi factorul moral are un rol însemnat. Sentimentul vitezei domină activitatea omului. Graba de a se îmbogăți, de a parveni, de a bate recorduri și în cele bune și în cele mai puțin bune, sdruncină sistemul nervos, desorientează, pervertește simțurile, morala, cugetarea. De aci rezultă o prețuire capricioasă și nedreaptă a omului, a valorilor, a timpului, a muncii, cu toate consecințele defavorabile inerente unei asemenea desorientări.

Situația mizeră a păturei intelectuale înfrânează pornirile idealiste, entuziasmul creator, altruismul binefăcător.

Sunt și alte pricini cari au prilejuit nașterea și accentuarea crizei actuale în industrii asupra cărora nu stăruim. Comerțul trece de asemenea prin criza grea a desfacerii, a cametei și a creditului.

Are cooperarea vreun remediu de propus pentru criza industriilor? Un remediu imediat nu și nici vreunul pentru viitorul apropiat. Cooperarea de producție industrială este încă, în general, prea puțin dezvoltată pentruca din experiența ei să se poată trage învățăminte și da îndrumări. În nici o țară cooperarea industrială nu ocupă un loc de prim ordin în procesul fabricațiunii; sunt exemple, chiar foarte multe, cari îndreptătesc cele mai mari speranțe, dar deocamdată numai atât.

Față de criza producției industriale cooperatorii nu pot lua, deocamdată, decât o *atitudine de principii*. Am înfățișat, la început, aspectele regimului capitalist și insuficiențele lui.

Atmosfera regimului de producțiune și distribuțiune actual este îmbăcsită de egoism, egoisme individuale, de trusturi și carteluri, egoisme naționale.

Goana după profit, concurența aprigă, consumă energii cari într-o atmosferă curată ar putea fi cruțate și utilizate cu mai mult folos.

Cooperarea nu exclude profitul. S'a socotit de unii, greșit, că tocmai această excludere ar fi atributul de căpetenie al cooperăției. Deosebirea, în această privință, între regimul capitalist și cel cooperatist stă nu în excluderea ci în felul de repartizare al profitului; profitul capitalist trece asupra unei minorități sociale, profitul cooperatist se repartizează colectivității asociate (risturnă, fonduri sociale).

Concurența este un stimulent al producțiunii și al distribuției. Ea nu va putea fi înlăturată complet nici în regimul coope-

ratist. Concurența va fi însă dominată de sentimentul solidarității între societățile cooperative. Una din problemele de căpetenie ale cooperăției moderne este *stabilirea de raporturi strânse și eficiente între cooperativele de producție* (industriale, agricole, valorizare) *și cooperativele de consum*. Deocamdată această problemă a rămas practic nerezolvată atât în cadrul economiilor naționale cât mai cu seamă în acela al economiei internaționale. Această problemă a format obiectul principal de dezbateră al secției de cooperăție dela congresul internațional de agricultură ce s'a ținut la București în Iunie 1929.

Câte neajunsuri ale regimului economic actual nu ar putea fi înlăturate prin schimbul direct de produse și de servicii între organizațiile viguroase cooperatiste ale diverselor țări! Cooperăția, prin cuprinsul ei moral, va preface fundamental și raporturile dintre popoare substituind egoismelor, exclusivismelor și imperialismelor de breaslă și naționale conștiința solidarității umane.

Criza actuală mai înfățișează paradoxul supraproducției și al salariilor insuficiente. Principial, regimul cooperatist integral și general înlătură aceste neajunsuri. Practic, nu se poate afirma că în regim cooperatist volumul producției mondiale va putea fi regulat și menținut strict la nivelul nevoilor de consum. Legăturile între centrele de producție și cele de consum, bazate pe principiul solidarității, vor evita supra sau subproducția prea mare față de cerințele consumului; voința de consum a populației e supusă și la influențele psihologice cari nu vor putea fi prevăzute oricât de strânse ar fi legăturile între organizațiile producătorilor și ale consumatorilor.

În regimul cooperatist problema salariilor se pune cu totul altfel decât în regimul capitalist, Cooperăția fiind o asociație de persoane, interesul pentru ființa omenească primează. Cooperativa stabilește legătura sufletească și de interese nu numai între societari ci și între aceștia și personalul de toate categoriile al întreprinderii. Funcționarul și muncitorul manual al cooperativei trebuie să fie și membrii ai acesteia; interesul lor pentru instituție trebuie mărit prin participarea lor la beneficii; retribuția lor redusă proporțional cu mărirea cotei de participare la beneficiu.

Salarierea nu va putea fi complet înlăturată ci doar mult ameliorată.

În criza actuală situația proletariatului este mult ușurată de cooperativele de consum, acolo unde aceste sunt bine dezvoltate. Șomeurii englezi simt, mai cu seamă acum, folosul mare al acestor instituțiuni sociale; cooperăția de consum belgiană atașată partidului socialist furnizează fonduri mari acestuia pentru susținerea grevelor, ajutorul de tot felul al muncitorilor cu și fără lucru.

Industria românească, afară de cea petroliferă și forestieră, produce pentru consumul intern. Debușeul îi este deci mai asigurat și prin robinetul sigur al taxelor vamale sucit inoportun de prea mulțori și prea mult în favorul anumitor industrii parazitare. Existența și dezvoltarea industriei petrolifere și forestiere

sunt îndreptăţite pentru aşezarea firească ce o au, întrunind toate condiţiunile necesare propăşirii. Fiind o ţară de plugari, munca nerentabilă a acestora le-a redus puterea de consum; industriile noastre resimt mult acest lucru. Criza lor, în general, se încadrează în criza generală cu un ritm mai mult sau mai puţin accentuat.

În dezvoltarea industrială a ţării noastre cooperaţia poate avea un cuvânt de spus şi fapte de împlinit; suntem încă în perioada începuturilor; oamenii pricepuţi şi harnici pot face încercări cu multe şanse de reuşită.

Criza economică este mondială: deoparte ţările industriale bântuite de şomaj, de cealaltă parte ţările agricole cu stocuri mari de cereale fără preţ.

Viaţa economică a României este astăzi dominată de criza agrară. Să examinăm câteva aspecte ale acestei crize arătând paralel locul ce se poate rezerva cooperaţiei în ameliorarea crizei.

Cauzele crizei noastre agricole: influenţa crizei agricole mondiale, politica vamală de comprimare a producţiunii, pierderea deuseelor, producţie calitativ şi cantitativ inferioară, marea varietate a cerealelor şi deci neputinţa de a oferi partizi mari de calitate uniformă, organizare comercială defectuoasă, lipsa de magazii pentru depozitare, lipsa de mijloace de comunicaţie eficiente şi multe, creditul scump, etc.

Nu intrăm aci în analiza cauzelor de mai sus; s'au spus multe şi de către mulţi; ar fi o repetare fără folos.

Cooperaţia românească este prin excelenţă rurală; la sate a găsit ea condiţii fireşti de dezvoltare, a fost înţeleasă şi răspândită. Viitorul cooperaţiei româneşti este tot la sate.

Avem cooperaţie de credit, agricolă, de producţie şi o oareşcare cooperaţie de consum. Fiecare din aceste ramuri s'au dezvoltat după cum au corespuns satisfacerii anumitor nevoi, cât le-a îngăduit mediul înconjurător şi potrivit timpului de când au luat fiinţă.

Cooperaţia aduce foloase reale satelor româneşti, în foarte multe părţi viaţa gospodărească şi culturală a satelor fiind fundamental schimbată prin acţiunea şi propaganda cooperatistă. *Impunerarea regimului cooperatist ca sistem general de muncă va porni dela sate şi va cuprinde prin forţa lui de atracţiune şi prin marea lui superioritate şi viaţa oraşelor, citadele ale capitalismului, cari printr'o acţiune metodică şi susţinută vor trebui, cu vremea, să capituleze.*

Reforma agrară ne-a dat regimul micii proprietăţi, incontestabil superior regimului latifundiilor. Numai că această superioritate nu o poate dovedi decât organizarea.

Ţăranul român nu are suficienţa învăţătura agricolă. I-s'a dat pământ; proprietatea, azi îndeplineşte, şi o funcţiune socială. Reforma agrară n'a ţinut seamă de acest lucru. Prilej minunat de cultivare a ţărănimii şi de dezvoltare a spiritului de organizare

I-ar fi oferit trecerea proprietății funciare — pentru o anumită vreme, sau pentru totdeauna — din mâinile marilor proprietari în administrarea de mări obștii țărănești cooperative. S'ar fi putut astfel aplica munca rațională, utiliza mijloace mecanice, realiza acea mare operă de cultură și civilizație, viziune de totdeauna a iubitorilor țărănimii.

Nu s'a făcut. Să vedem ceiace se poate face în situația de astăzi.

Criza în agricultură este o criză de prețuri, adică prețul de vânzare al cerealelor e atât de mic încât abia acopere cheltuelile de producție sau este mai mic decât acestea.

Cea mai eficace luptă contra prețurilor de vânzare mici constă în micșorarea costului de producție. Ori, acest cost de producție nu se poate micșora în actualul sistem de muncă agricolă; spre a ajunge acest scop trebuie să se producă mult și efin și pentru a produce mult și efin trebuiesc utilizate mijloace pe cari astăzi nu le putem avea.

Trebuie să facem totul pentru ca țăranii mici proprietari să se organizeze în mari cooperative de procurare de unelte agricole moderne, de construire de magazine comune, de desfacere în comun și chiar de activitate în comun. *Numai printr'o cooperatizare generală a agriculturii putem obține tot ceiace poate da acest prim ram de producție al economiei naționale.*

Astăzi, influența crizei agriculturii mondiale asupra agriculturii noastre este hotărâtoare; mâine s'ar putea să nu mai avem un asemenea tovrăș și totuși să avem criză, o criză specific românească. De aceea criza agriculturii noastre nu trebuie raportată numai la conjunctura internațională defavorabilă de astăzi, ea este mai profundă. Câtă vreme vom avea producția medie la hectarul de grâu 1000 kg. și aceste 1000 kg. vor fi de calitate inferioară, cât timp vom avea zeci de varietăți din fiecare specie de cereale și se va face desfacerea cu căruța către un stol de mijlocitori, atâta timp vom avea criză agricolă.

Creditul agricol va folosi țărănimii numai dacă va fi administrat pe baze cooperatiste. Avem exemple în trecutul nostru nu prea îndepărtat când o altă organizare decât cea cooperatistă a eșuat deși începuse sub auspiciu promițătoare și cu sprijinul mare al Statului; a rămas pe terenul de luptă și de ajutorare modesta bancă populară, cealaltă organizație folosind mai mult acelora cari au întemeiat-o decât acelora pentru cari a fost întemeiată.

Rolul cooperației în valorificarea produselor agricole este foarte mare. Am arătat, tot în această revistă, că trebuie să începem cu valorizarea produselor minore (lapte, ouă, fructe, păsări) ale gospodăriei țărănești și numai după o oareșcare practică în această direcție să trecem la vinderea cerealelor în sistem cooperatist care necesită o mai mare pregătire, mari mijloace financiare și mari investițiuni în instalațiuni.

Dealtfel nu trebuie să râvnim prea mult la exportarea de cereale brute. Să le prefacem în făină, prin hrana animalelor, în carne, în paste, etc. și numai apoi să exportăm.

În industrializarea produselor agricole cooperația deasemenea are mult de făcut; avem nevoie de mari cooperative, crescătorii de animale și fabrici cooperative.

Iată cât este de vast câmpul activității cooperatiste în agricultură. *Cooperatizarea agriculturii noastre este singura cale dreaptă, luminoasă și eficace pe care se cuvine să o îndrumăm.*

În ultimul timp se scrie și se spune de unii că remediul crizei agriculturii noastre ar sta în introducerea sistemului de producțiune capitalist în producțiunea agricolă. Cum ar urma să se facă această introducere nu ni-se spune. Ori, tocmai sistemul de producțiune capitalist a dus agricultura din țările transoceanice în situațiunea critică de astăzi; aplicarea acestui sistem a fost posibilă datorită extensiunii enorme de teren cultivabil stăpânit de un număr relativ mic de proprietari; într'o țară de mică proprietate, cum suntem noi, soluțiunea capitalistă nu este cea indicată. Ni se va spune: în situațiunea actuală nu se dă streinătatea bani pentru alimentarea agriculturii. Să se valorifice imensa garanție pe care o oferă capitalurile proprii și răspunderea socială a societăților cooperative la care să se alătore și garanția Statului.

Exploatarea proprietății mici și mijlocii agricole nu se poate face niciodată în sistem capitalist.

Să tragem acum câteva concluzii.

Sunt evidente simptomele de criză ale regimului capitalist; precipitarea va porni din țările mari capitaliste; acolo germeii unui nou regim social-economic se dezvoltă în conștiința oamenilor și în așezarea lucrurilor.

În congresul recent dela Llandudno, al partidului muncitoresc englez, primul ministru al celei mai puternice țări capitaliste din lume, Anglia, socialistul moderat *Mac Donald*, a putut afirma: „alcătuirea capitalistă a dat faliment în Anglia, în Europa, în America, pentrucă se bazează pe un sistem care s'a prăbușit pentrucă trebuia să se prăbușească. Există numai un singur mijloc pentru salvarea, pentru mântuirea omenirii și acesta este socialismul“.

Această constatare poate fi adevărată pentru Anglia și celelalte țări industriale cu proletariat numeros, afară de cazul că nu se râvnește un regim asemenea celui al Rusiei. Omenirea nu-și va prefăce în mod automat și uniform alcătuirea social-economică strâns legată de condițiunile locale geografice, climatice, etc.

Țările agricole vor prefera regimul social-economic cooperatist cu toate atribuțiile și urmările sale și asupra regimului politic respectiv. *Masele mari țărănești nu vor trebui să adopte decât numai regimul cel mai potrivit intereselor lor și structurii lor sufletești. În țările agricole tirania claselor sociale minore, fie de stânga fie de dreapta, nu va trebui tolerată.*

Remediul cooperatist este singurul medicament eficace și durabil ce se poate administra țărilor agricole în criză. Regimul integral cooperatist este visul și năzuința de fiecare zi a cooperătorilor de pretutindenii în general și mai cu seamă a cooperătorilor din țările de plugari.

Economia: factor moral și economic al progresului omenesc

de Prof. Gheorghe Dragoș

Războaiele aduc totdeauna în viața popoarelor un dezechilibru moral și unul economic, sau mai bine zis: *o criză morală și una economică*. O distrugere generală de energii și de avuții învăluie întreagă omenirea încăierată. Toată lumea trăiește în nesiguranță, își pierde încrederea în ziua de mâine și o pornire spre risipă se rostogolește ca o avalanșă peste suflete. Toți ar vrea să trăiască din plin azi, în nesperarea unor zile mai bune. *Simțul de prevedere și de economie dispăre*.

Ceeace este însă mai trist, situația aceasta se continuă și după terminarea războaielor, dându-ți impresia de permanentizare. Așa a fost de când e lumea. Fenomenul s'a făcut simțit însă mai cu seamă în timpul și în urma războaielor moderne, și în special dela războaiele napoleoniene încoace.

Cum efectele dezastruoase ale acestei crize morale și economice se resimt în special asupra claselor de jos, asupra mulțimilor, încă dela începutul secolului al 19-lea s'a pornit, atât din inițiative particulare cât și publice, o reacțiune sănătoasă pentru educarea în sufletul masselor a spiritului de prevedere și de economie. Deviza celorce acționau în această direcție și a adeptilor lor era: „nu risipi tot rodul muncii tale azi, ci pune ceva la o parte, ca să ai cu ce trăi în timpul când nu vei mai putea munci“. Românul spune foarte sugestiv: „*adună bani albi, pentru zile negre*“.

Popoarele mari ale apusului s'au pătruns de mult de această deviză, și în scurt timp țările lor au ajuns la bunăstare, la civilizație, la bogății imense, iar clasele lor de jos au ajuns să ducă un traiu mai omenesc.

Agenții cari au propagat și s'au însărcinat cu adunarea economiilor mărunte au fost și sunt și azi *cooperativele de credit și casele de economie*. Ambele aceste instituțiuni urmăresc același ideal: crearea și garantarea unei situațiuni materiale mai bune claselor de jos.

Între cele două instituțiuni nu există deci o deosebire de fond, ci există mai multe deosebiri de formă. Atât băncile populare (cooperativele de credit), cât și casele de economie, urmăresc colectarea capitalurilor mărunte dela cei mulți. Pe când casele de economie au ca principal scop păstrarea în condițiunile cele mai sigure a economiilor mărunte, băncile populare la rândul lor au rolul de a distribui capitalurile mărunte adunate tot membrilor, acordându-le acestora împrumuturi, pe cari să le utilizeze în vederea satisfacerii intereselor lor productive: cumpărare de pământ, vite, sămânță, îngrășăminte etc. Băncile populare utilizează deci sumele adunate pentru a le distribui sub formă de împrumuturi cu bobândă

mică membrilor, în vederea înlăturării cămătarilor intermediari. Casele de economie dau însă o altă destinație fondurilor, împrumutându-le în special instituțiilor publice (stat, comune, județe), sau de utilitate publică (societăților de construcții efine, soc. de credit fun- ciar, agricol, cooperativelor). Chiar când împrumută pe membrii, casele de economie le cere o mai mare garanție, obligându-i a de- pune în gaj efecte și obligațiuni de ale instituțiilor publice sau de utilitate publică. Și din acest fapt putem deduce rolul de con- servatoare și păstrătoare a modestelor agoniseli ce il au casele de economie.

Băncile populare și casele de economie neurmărind atât câș- tiguri pentru fondatori și administratori, cât mai cu seamă binele tuturor celor mulți, ele nu se aventurează în afaceri hazardate, după cum se aventurează partea cea mai mare a băncilor comerciale. Din această cauză *economiiile depuse la băncile populare și la casele de economie sunt cu mult mai garantate și mai asigurate decât cele depuse la băncile comerciale.*

Dela războiu încoace o mulțime de bănci comerciale au dat faliment, din cauza afacerilor aventuroase în cari s'au hazardat. O mulțime de acționari s'au ruinat, iar ce e mai trist, o mulțime de mici depunători și-au perdut agoniseala de o întreagă viață, ajun- gând în mizerie. Această stare de lucruri a compromis mult ideea economiilor.

Dacă aceste economii, în sume de miliarde, ar fi fost depuse la băncile populare sau la casele de economie, ele ar fi continuat să existe și să garanteze bătrâneța tuturor acelor cari o viață în- treagă s'au străduit să agonisească. Că nu s'a procedat așa, cauza trebuie căutată în lipsa unei acțiuni de popularizare a rolului mare ce îl joacă în viața unui stat băncile populare și casele de economie.

Din această cauza ne-am trezit că din totalul depunerilor spre fructificare, aflătoare în România în anul 1928, în sumă de peste 31 miliarde lei, se aflau la băncile comerciale peste 29½ miliarde (95,3%), la băncile populare 1.179,4 miliarde (3,79%) iar la casa de economie deabia 263 milioane (0,90%). Deci din totalul eco- nomiilor deabia 4,7% se aflau depuse în anul 1928 la băncile populare și la casa de economie.

Aceasta este situația creată de lipsa unei acțiuni bine orga- nizate pentru popularizarea ideii depunerilor mărunte la instituțiile amintite mai sus. Cauza mai trebuie căutată și în organizarea in- completă a casei de economie din țara noastră. Această cassă de economie a fost înființată în anul 1881, nu însă ca o instituțiune independentă, ci fiind atașată Cassei de Depuneri și Consemna- ționi din București. Ea nici până azi nu și-a creat sucursale în provincie, ci a utilizat administrațiile financiare ca organe de înca- sarea economiilor, ceace a contribuit în mare măsură ca publicul să nu privească cu multă simpatie și încredere această instituție.

În alte state s'a procedat altfel, și acțiunea a reușit pe deplin. Acolo, pe lângă o rețea deasă și puternică de bănci populare, s'au înființat casse de economii, cu sucursale în toată țara, fie din ini- tiativa particulară, fie din a statului.

Chiar în ținuturile alipite funcționau înainte de războiu case de economii. În Transilvania și Bucovina existau case de economii poștale, iar în Basarabia casele de economie, anexe ale Băncii Statului. Deci în spiritul populațiunii acestor ținuturi există deja înrădăcinată însemnătatea economiilor mărunte.

Tocmai pentru acest motiv, în anul 1930 s'a votat și la noi o lege prin care s'a înființat o „Cassă generală de economii”, care este organizată pe baze autonome sub autoritatea Ministerului de Finanțe. Această instituțiune urmează să facă operațiuni atât prin oficiile poștale, cât și prin casele de economie comunale, ce vor lua ființă.

Nu-i însă de ajuns să crezi instituțiuni, ci mai e nevoie și de educarea publicului în vederea unei practicări cât mai întinse a economiilor. Să începem această operă, s'o desfășurăm intens atât în școli, cazărmi, fabrici, ateliere, birouri cât și în populația dela țară. Mijloace de acțiune sunt multe și verificate, ca ducătoare la scop, de multe țări. Intre mijloacelē teoretice cele mai potrivite ar fi: conferințe, broșuri, articole de ziare, propaganda prin grafice, organizarea de zile și săptămâni ale econ., cum se face în America de către asociația J. M. C. A. Ca mijloc practic ar fi distribuirea în familii, în școli, ateliere, birouri, etc. de casete, din partea băncilor populare, sau a caselor de economie. Posesorii casetelor urmează să adune în ele micile lor economii, iar la sfârșitul fiecărei săptămâni să se prezinte la bancă. Un funcționar al băncii populare, sau al casei de economie, care deține și cheia casetelor, le va deschide va număra banii, îi va primi, și va libera aducătorului un lăvret de depuneri. Operațiunea repetându-se încotinu, rezultatul va fi din cele mai îmbucurătoare, atât pentru cel ce economisește, cât și pentru stat.

În America s'a mers atât de departe cu acțiunea în vederea intensificării economiilor mărunte, încât diferitele instituțiuni de depuneri mărunte au deschis birouri speciale de informațiuni, cari dau sfaturi și îndrumări publicului asupra celor mai bune metode de a economisi.

Pentru ca să se afirme marele rol moral și economic ce îl are economia și prevederea în viața popoarelor, s'a început chiar o acțiune internațională de propagandă și dezvoltare a spiritului de economie. În acest scop la 31 Octomvrie 1924 s'au adunat la Milano, în congres, reprezentanții a peste 7000 de case de economie din lumea întreagă. De atunci începând ziua de 31 Octomvrie este considerată în toate țările ca zi de sărbătoare: *sărbătoarea economiei*. În această zi se desfășură peste tot o întinsă propagandă pentru economiile mărunte.

E vremea ca și neamul nostru să se însuruiie în rândul neamurilor civilizate, cari nu se mulțumesc numai să munciască, ci caută să și economisească, stărpind risipa aducătoare de ruină morală și materială. Când toți ne vom bizui în primul rând pe puterile noastre proprii și pe simțul nostru de prevedere, atunci e sigur că și greutățile economice în cari se sbate întreagă țara, vor dispărea.

Din scăderile mișcării noastre

I. Adunarea generală, rol, norme de convocare și ținere.

de Dim. Cartianu

Un mare scriitor spunea că întotdeauna mulțimea nu are dreptate și numai cei puțini sunt de partea adevărului.

Această concluzie o putem obține și noi dacă ne gândim asupra diverselor clase sociale și felurilor curente ce alcătuiesc majoritățile dintr'o țară, sau nu mai dintr'un ținut mai mic, — căci pe acestea le avea în vedere învățatul de care vorbesc, — cari, având interese deosebite și privind chestiunile generale aproape numai prin prisma structurii lor de breaslă, nu pot îmbrățișa ansamblul problemelor de interes comun ca minoritatea conducătoare de țări, ținuturi sau grupuri, conducători cari studiază totul în mod obiectiv și în vederea intereselor tuturor categoriilor sociale, pe care doresc să le mulțumească, atunci când sunt animate de spirit de dreptate, ori cel puțin din interesul de a se menține la conducere.

Nu tot acelaș raționament se poate face despre majoritatea unei aceleiași categorii sociale față de cei ce o conduc, în cele mai multe cazuri. Aci interesele sunt comune pentru toți înșii din majoritate, iar minoritatea conducătoare poate să aibă interese potrivnice mulțimei, cum se întâmplă dese ori.

Și atunci adevărul este al mulțimei, iar nu al celor puțini.

Acest din urmă caz este și în mișcarea cooperativă, în care conducătorii, deși ar trebui să aibă aceleași interese cu ale societăților pe care-i conduc, — asociația formată având acelaș scop pentru toți —, nu lucrează cu spirit de dreptate și adevărul în genere nu este de partea lor, ci al majorității care i-a ales să le conducă societatea.

Pentru aceste motive în societățile cooperative adunările generale au și scopul de a controla activitatea conducătorilor, — consiliului de administrație și cenzorii —, spre a se convinge de felul cum lucrează și a-i schimba pe cei ce nu acționează în spirit de dreptate.

Și acolo unde adunările generale își cunosc misiunea și mijloacele de control, în foarte multe cazuri conducătorii sunt schimbați des, dacă nu au lucrat drept.

Durerea însă este că rare sunt aceste adunări, marea lor majoritate nu se interesează și, necunoscând normele statutare de activare, nu pot să ia măsuri de îndreptare și din această cauză suferă, sau chiar se distruge societatea, dacă cel puțin nu e în stare de lăncezeală, ceeaș este mai rău.

În plus, chiar când conducătorii cooperativelor, delegați de adunarea generală, sunt oameni corecți și animați de spirit de dreptate, voind deci a fi în folosul tuturor asociațiilor, rare ori le pot folosi și societatea merge bine, ci, în general, faptele sunt contrarii, cooperativa nu progresează, din cauza că nu se cunoaște statutul și legea respectivă de către consiliu de administrație și cenzori.

Bazat pe aceste considerațiuni, extrase personal din cercetarea minuțioasă a mișcării sătești, timp de mai mulți ani, voi căuta să analizez mai jos rolul, normele și posibilitatea de edificare ale celor trei organe ale societăților cooperative, — *adunarea generală, consiliul de administrație și cenzori* —, și cred că acei cari vor avea răbdarea și curajul în acelaș timp să le citească pentru sine și societăților în adunările generale, vor câștiga.

Pentru că în definitiv interesul conducătorilor de cooperative este tocmai să cunoască acestea spre buna conducere a unităților, care-i răsplătesc, iar dacă astăzi caută să ascundă celorlalți societari normele de conducere, sau îi țin numai în necunoștința statutelor, mai târziu adunările generale tot vor ajunge să le cunoască și vai de judecată, — întotdeauna dreaptă, dar aspră —, (cum s'a văzut de multeori) a majorității, care se vede înșelată în interesele ei.

Sper însă cel puțin ca acei conducători de cooperative, cari au dorința să conducă în spirit de dreptate, dar sunt în necunoștința rolului lor adevărat, să poată folosi cele ce urmează; iar ceilalți se vor convinge ulterior că tot adevărul este mai bun și vor răsturna concluziunile ce-am arătat la începutul acestor rânduri, întrucât ele sunt extrase din acțiunea oamenilor, cari, tot ei, le pot corecta, construind o a treia concluziune, aceea că: *acolo unde nevoile sunt comune adevărul este la fel, de partea celor conduși ca și a conducătorilor.*

* * *

Legea pentru organizarea cooperației, prin art. 30 al. i, obligă a se prevedea în statutele societăților cooperative „modul de convocare al adunării generale, condițiile pentru validitatea ei“, iar prin al. j, acelaș art. „modul de administrarea cooperativei, regulele pentru desemnarea consiliului de administrație, a cenzorilor, comitetului de direcție, dacă există, puterile și îndatoririle membrilor acestor organe“.

În baza acestor obligațiuni și pentru a veni în ajutorul cooperativei de tot felul, Oficiul Național al Cooperației Române a întocmit statute tip pentru toate categoriile de cooperative obișnuite și cu posibilitate în țara noastră, în care se arată, la art. 37 la unele și 57 la altele, organele societăților cooperative, a căror activitate se reglementează prin art. următoare, pentru a se conduce cooperativele după restul prescripțiilor statutare și legale.

Adunarea generală, zice art. 38 din statute, este formată din toți asociații înscriși cu cel puțin 3 luni înainte de convocare și cari sunt la curent cu vărsămintele părților sociale.

Se cere o vechime, mică, societarului, spre a se evita înscrierea de asociați în preajma adunărilor geerale, pentru acțiuni tendențioase și obligația de a avea plătite cotele din capitalul social stabilite de consiliul de administrație, ca acei cari, luând parte cu toate drepturile la adunare, dorind să vorbească pentru cooperativă, să fi dat dovadă că întâi ei și-au făcut datoria față de societate.

„Adunarea generală se întrunește în ședința ordinară odată pe an, fiind convocată de cons. de administrație al cooperativei cel mai târziu până la 1 Aprilie. Dacă totuși până la 15 Aprilie nu s'a făcut convocarea, cenzorii vor cere consiliului de administrație a face această convocare. In caz de refuz din partea consiliului, cenzorii vor sesiza Uniunea de control, care va face convocarea adunării generale“ (art. 40 statute).

Am reprodus în întregime și art. 40, pentru a scoate în evidență că statutele obligă a se ține adunare generală în mod ordinar (obișnuit) în fiecare an și cu toate acestea sunt multe cooperative cari nu țin adunări generale cu anii, până când, presate de organul de control, convoacă adunarea cu întârziere, chiar spre sfârșitul anului.

Petrucă *rolul adunării generale*, ce trebuie ținută până cel mai târziu la 1 Aprilie, este să se aducă la cunoștința majorității societarilor felul cum a fost administrată cooperativa pe anul încheiat la 31 Decembrie și, consecința, să se arete câștigul sau paguba, menționându-se în rezumat operațiunile făcute în cursul anului expirat.

Ori, la multe consilii, abuzive sau numai inactive, nu le convine aceasta și de aceea nu convoacă adunările generale când li se cer, amânându-le mereu.

Aci intervine însă rolul cenzorilor, cari, dacă nu sunt ascultați de consiliu, sesizând Uniunea de control, aceasta convoacă adunarea generală imediat. „Convocarea adunării generale trebuie făcută cu cel puțin 15 zile libere înaintea datei fixată pentru ținerea ei (art. 43 st.). Adeacă, dacă s'a fixat data ținerei adunării la 17 Noembrie, convocarea trebuie să se facă la 1 Noembrie, cele 15 zile libere fiind dela 2—16 inclusiv, în numărul de 15 neîntrând ziua convocării și a ținerei adunării.

Convocarea se semnează de președinte sau, când lipsește, de vicepreședintele consiliului, și de reprezentantul uniunii de control, după cum e cazul arătat mai sus.

Ea trebuie să cuprindă locul (comuna și sala unde se ține) data (comuna, anul, luna, ziua) și ora întrunirii, ordinea de zi, (ceace se va discuta la adunare) precum și locul, data și ora întrunirii celei de a doua adunări, pentru cazul că la prima convocare nu s'ar întruni numărul de asociați prevăzut de art. 46 din statute ($\frac{1}{3}$ din toți societarii cu drept de vot, sau cum arată statutele respective) — art. 43 st.

„Orice hotărâre luată asupra unei chestiuni care nu a fost cuprinsă în ordinea de zi, (arătată mai sus) afară de hotărârea altei ad. g-le este nulă“ (art. 43 st.).

Deci, cons. de ad-ție, înainte de convocarea adunării, trebuie să se gândească bine ce au de discutat și ce este obligator după statute, a căror lipsă dă naștere la reclamații către Uniune contra adunării g-le.

Convocările trebuiesc afișate în fața localurilor cooperativei, primăriei comunei în care e coop. și a celorlalte primării din comunele cu care lucrează societatea, (în orașe afișarea se face la sediul circumscripției polițienești respective) la ușile școalelor sau bis.ricilor, precum și la localurile celorlalte cooperative din aceea comună (art. 43 st.).

Prin aceste multiple afișări, cari pentru unii par superflue, s'a căutat ca publicitatea convocărilor adunărilor generale să fie făcută în toate locurile unde este posibilitatea de a se cunoaște de toți asociații cooperativei, cari trebuie să ia parte întotdeauna la desbaterei.

Iar ca formalitatea convocării să se execute întocmai celor arătate de statute și societarii prezenți la adunare să se știe precis care au fost, precum și ca aceștia să fie bine documentați asupra situației cooperativei la a cărei adunare iau parte, cu zece zile înainte pot să ia cunoștință în localul cooperativei de bilanțul și contul de profit și pierdere, împreună cu raportul cenzorilor, art. 44 din statute arătând nulitatea adunării generale, care nu a respectat în întregime acest articol.

Adecă, la dosarul actelor adunării generale să existe dovezile de afișare liberate de autoritatea respectivă: notar, învățător, preot, etc, în caz de refuz, dovada de afișare va fi eliberată de delegatul societății în asistența a doi societari din comuna unde se face afișarea, cari vor semna dovada.

Apoi se va întocmi și păstra la dosarul cooperativei lista societărilor prezenți la adunare, care va fi certificată de persoanele care formează biroul adunării generale.

Fără aceste formalități astfel întocmite, adunarea generală este fără valoare și cei ce au interese a nu fi valabilă o pot contesta, de unde anchete și satisfacerea celor rău voitori față de cooperativă, din cauza neexecutării exacte a prescripțiilor art. 44 statute.

Dar nu numai pentru aceștia, eu am semnalat însă cazul, ci pentru însăși interesul posibilității de a se administra bine cooperativa în anul în care s'a ținut adunarea, fără ale cărei hotărâri valabile, toate operațiunile făcute de cooperativă *angajează personal pe conducători*, cari astfel nu vor avea descărcarea de gestiunea aceluia an, ca și a celui pentru gestiunea căruia s'a ținut adunarea generală menționată.

Acestea sunt cazuri mai rare, dar dese ori conducătorilor de cooperative li se pare curios că organul de control care îi inspectează *consemnează în procesul-verbal lipsa* unora din aceste formalități, cari, cunoscute de Banca Centrală cooperativă sau federala creditoare, dau naștere la *imposibilitatea obținerii de credite (împrumuturi) și retragerea celor existente*. Și atunci se

zice că aceste instituții sunt vitrege cu cooperativele, cari nu au înțeles să respecte statutul pe care l-au adoptat și după care trebuie să se conducă spre folosul lor.

* * *

Au inzistat mai mult asupra acestei chestiuni, care, fiind baza legalității adunării generale și cooperativei este absolut necesar să i-se dea toată importanța cuvenită, contrariu decurg neplăceri pentru toți, concluzia logică ce se desprinde este că nu se dă nici o atenție societarilor și statutelor, sau alte interese îi determină pe conducători să ascundă asociațiilor felul cum au administrat.

Odată bine convocată, adunarea generală se poate ține. Ea se prezidează de președintele consiliului de ad-ție, în lipsa lui de vicepreședinte și în lipsa și a acestuia adunarea va fi prezidată de cel mai în vârstă dintre consilierii prezenți. (membru în cons. de administrație).

Pe lângă președinte biroul adunării mai cuprinde și un secretar și doi scrutatori (cei ce azistă și controlează voturile adunării) cari nu pot fi aleși dintre membrii consiliului de administrație, cenzorii sau funcționarii cooperativei (art. 45 st.).

S'a pus această restricțiune pentru evitarea abuzurilor ce s'au făcut la unele cooperative, unde biroul, format numai dintre conducătorii cooperativei, fie că au consemnat în listă alt număr decât cel real al societarilor prezenți la adunare, fie că nu au trecut în procesul-verbal al desbaterilor cele ce s'au discutat și hotărât de asociați, ci au scris numai ce le-a convenit, sau chiar chestiunile transcrise le-au făcut cum au voit, de naturând adevărul celor, hotărâte.

De altfel astăzi, când statutele, pentru mai multă siguranță arată că biroul adunării, afară de președinte, trebuie să fie alcătuit numai de simpli societari, dacă s'ar încerca a se consemna în procesele verbale alte hotărâri decât cele luate de adunarea generală sau s'ar refuza fără motiv justificat consemnarea hotărârilor luate, redactarea și semnarea actelor adunării, *legea cooperației, prin art. 144 al. d pedepsește cu o amendă până la 10.000 lei pe membrii acelu birou.*

Ordinea ținerii adunării generale este: (la ora stabilită în convocare).

Se alege întâi biroul, propus de președinte sau de asociați, cari e bine să nu treacă ușor peste această alegere, ci să gândească asupra persoanelor propuse, întrucât după calitatea biroului va fi și decurgerea desbaterilor adunării.

Biroul ales va constata *exactitatea* formalităților convocării adunării conform statutelor și realitatea lor (semnăturile dovezilor, data lor, etc.).

Se va face apelul nominal al societarilor cu drept de vot, înscriindu-se imediat pe o listă, care va fi certificată de birou.

Întrucât art. 47 din statute prevede că cei împiedecați în mod justificat a lua parte la adunare pot fi reprezentați printr'un man-

datar, care trebuie să aiba mandat scris și care trebuie să fie tot asociat cu drept de vot, pe lista menționată se va nota în dreptul fiecărui asociat prezent în adunare *câte voturi are, unul sau două*, spre a se putea *controla* atunci când se face votarea, fie prin ridicare de mâni sau secret.

Un asociat *nu poate fi mandatarul* decât al unui singur asociat, deci un societar prezent la adunare nu poate avea în nici un caz *mai mult de două voturi*. (art. 47 st.).

Femeile măritate pot fi reprezentate prin soții lor, dacă sunt asociați, fără mandat scris. (art. 47 st.).

Administratorii și funcționarii cooperativei nu pot primi mandat de reprezentare în adunarea generală, sub pedeapsă de *nullitate*. (art. 47 st.).

După facerea apelului și întocmirea listei societarilor cu drept de vot, dacă se constată că sunt prezenți în prima convocare cel puțin n^1 , din numărul total al asociaților cu drept de vot (art. 46 st.), — sau numărul cerut de statutele respective, $\frac{1}{2}+1$ de ex. — și formalitățile de convocare și afișare bine întocmite, *președintele declară adunarea legal constituită și ședința deschisă, înscriind u-se acestea în procesul-verbal al adunării.*

In atențiunea frunțașilor dela sate*)

În fiecare sat sunt multe și diferite neajunsuri. Locuitorii ascultă foarte mult de sfaturile celor mai încercați și luminași frați ai lor, cari desinteresați îi îndrumază și le arată pilde cum pot scăpa de rău.

Acești îndrumători ai locuitorilor sunt adevărații luminători și frunțași intelectuali ai poporului. În oricare chestiune ei răspund cum se poate rezolvi o problemă ivită prin împrejurările actuale, în ceea ce privește bunul trai al bunilor economi și al prietenilor lor.

Nu trebuie să ne gândim la demagogii, cari sunt interesați și provoacă acțiuni imediate pentru a răsturna o ordine oarecare, a scoate din slujbă pe cineva, sau a alege persoane în diferite slujbe înalte. Despre acestea se scrie la gazetele politice destul.

În altă direcție voim să atragem atențiunea frunțașilor poporului nostru la sate și această temă nu o pot rezolvi semiculții și nici aceia cari se pretind a fi frunțași prin fel de fel de vorbe măgulitoare, sau provocatoare pentru interesele lor personale, ci

*) Primim din partea „Asociației contabililor cooperatori „Unirea“, Lugo, aceste îndemnuri. Le publicăm cu plăcere, constatând, cu bucurie, că Asociația „Unirea“ înțeleg să rezerve contabililor cooperatori nu numai rolul de burocați ci și acela de sfătuitoari în ale cooperativei. O activitate frumoasă depune și secția Sălaj și Satu-mare a Asociației.

numai aceia, cari au fost și vor fi totdeauna ascultați ca adevărați sfătuitori, fiindcă sfaturile lor au fost spre folosul tuturor și niodată pentru gloria lor personală sau pentru a specula sentimentele celor buni și naivi.

Dorința este, ca săteanul să nu mai fie debitorul cămătarilor și al profitorilor de ocazie de a specula nevoile lor.

Problema aceasta este deslegată și va reuși în 10 ani astfel :

De pildă : Intr'o comună sânt 100 de familii bune, cari se pot solidariza și cu devotament lucrează împreună ca să scape din jugul celor fără de lege.

Ei nu vor cere ajutorul dela străini, căci se vor îndatora lor ci se hotărăsc să lupte singuri pentru atingerea scopului de mai sus. Ce au de făcut ? In primul rând vor înființa un institut de bancă populară, dacă nu au, cu răspundere solidară și nelimitată.

Prin statutele ei se prevede, că fiecare societar este dator să se supună hotărârilor adunării generale.

Capitalul acestei bănci nu va fi prea mare. Să presupunem că fiecare membru, conform legii, va avea o parte socială.

Astfel 100×500 lei subscriși la capital, vor fi 50.000 lei subscriși, din care se va vărsa 10%, minimum 5.000 lei. Sigur că statutele cu capital atât de mic nu se vor lua în seamă încă. Societarii nu se vor descuraja, ci vor depune această sumă la federala cea mai apropiată a băncilor populare.

Dacă această societate de familie a hotărât dela început că va lucra pentru a se salva, ea nu va înceta ci mereu se va trudi a depune pentru fiecare zi din an câte 1, 5, 10, 20, 50, lei cari sume vărsate săptămânal, socotit numai 1 leu pe zi, în 10 ani ar scăpa locuitorii de 600.000 lei datorie ; iar cu 10 lei pe zi economie, salvarea este sigură de 6—7 milioane.

Bineînțeles, la economii vor lăsa dobânda neridicată 10 ani și nici o sumă nu s'ar retrage, prin urmare zilnic cheltuim cu un leu mai puțin.

Prin această procedură, banca în al doilea an poate funcționa.

Să se calculeze acest sistem de cooperare frățească la 1.000.000 familii, suma economisită în 10 ani cu câte un leu pe zi de fiecare atinge suma de 6 miliarde lei sau și mai mult, care sumă ar salva pe toți locuitorii țării de sub pumnul teroarei tuturor rău voitorilor și pătimașilor cămătari și speculanți.

Iată sistemul prin care cei mulți și slabi pot învinge greutatea lor împreună cu oamenii de inimă pentru progresul țării noastre.

Vom isbuti a avea solidaritatea și a celor bogați în toate năzuințele de întărire națională, pe toate căile și mijloacele.

Asociația contabililor cooperatori „Unirea“ Lugoj.

Teodor Tundre, președinte.

Vizitând cooperația cehoslovacă

Excursia cooperatorilor români în Cehoslovacia

de Mina S. Grădinaru

Planul excursiei a fost întocmit de către dl Gr. Mladenatz directorul Oficiului Cooperației Române dimpreună cu Centrala Uniunilor din Praga, cari au stabilit un program după care să putem vedea cooperația cehoslovacă sub toate manifestările sale, pe provincii. De aceea, direcția noastră este îndreptată spre Brünn, capitala Moraviei. Până aici apropierea dintre excursioniști este terminată rămânând pe deplin consolidat blocul basarabean, care era cel mai omogen și mai bine reprezentat prin cei 6 delegați.

În gara Brünn ne așteptau delegații Uniunii Centrale a Cooperativelor agricole din Brünn, dintre cari dl Jaroslav Sobr a rămas nelipsitul nostru tovarăș de dimineață și până în seară. În aceeași zi, după o scurtă pauză vizităm „Lăptăria Centrală Agricolă din Brünn, care este a doua lăptărie dintre cele mai mari din Republica Cehoslovacă. Poate primi spre lucrare 17.000 litri de lapte zilnic, pe cari îi transformă cu ajutorul mașinilor în brânză de orice fel, iaurt, având și o secție pentru prefacerea laptelui în iaple-raf. Se aprovizionează cu lapte dela cooperative și particulari prin încheierea de contracte, pe care îi plătește ferm. Numai la cooperative socolteala se face lunar. Desfacerea o are asigurată prin instituții, școli și pe piață în sticle închise, cari poartă o etichetă a Institutului de bacteriologie a Statului, care le verifică chiar la fabrică. Capitalul acestei instituțiuni este de 120 mil. Kc.¹⁾ aparținând Centralei Cooperativelor agricole din Brünn și celor -120 de cooperative afiliate. Din cauza prețului mic cu care desface produsele, societatea are în prezent o pierdere de 1.000.000 Kc., pentru acoperirea căreia primește o subvenție dela Stat de 80.000 Kc. anual. O altă instituție cooperatistă din orașul Brünn pe care am vizitat-o este „Magazinul de Gros al Cooperativelor Agricole“, care are afiliate 800 de cooperative ce sunt obligate să cumpere dela acest magazin.

Un principiu practicat de toate instituțiile cooperatiste cehoslovace este acesta: Cumpără mărfurile ferm și le vând ferm, instituția suportând riscurile operațiunii. Acest magazin aprovizionează armata cu salpetru și furage la prețul zilei pe care le-a luat prin ofertă alături de particulari. Statul are dreptul să primească oferta cooperativelor cu orice condițiuni. Aceasta e una dintre cele mai incurajatoare atitudini din partea Statului, care după cum se va mai vedea, este un Stat cu largi vederi cooperatiste. Magazinul are următoarele secții:

1. Aprovizionarea și desfacerea cerealelor, îngrășămintelor, furajelor etc.
 2. O fabrică pentru prepararea melasei până la circa 2 vagoane zilnic.
- care fiind un preparat concentrat se întrebunțează pentru hrană cailor.
3. O secție de mașini agricole.
 4. Un garaj pentru automobile.
- Are local propriu și garaj de cale ferată.

În ziua de 17 August a. c. am vizitat **Cooperativa agricolă din Slavkov**, unde suntem primiți de către administratorul cooperativei, dl Josef Bajer. Cooperativa are în apropierea gării un magazin impunător cu o capacitate de 100 vagoane pentru cereale, fiind cea mai modernă construcție cu silozuri și elevatoare, la care a participat și Statul cu o subvenție prin Ministerul de

¹⁾ 1 coroană cehoslovacă = 5 lei.

Agricultură. Capitalul necesar construcției de 1.200.000 Kc. s'a adunat dela membri ca depuneri spre fructificare, fiind garantat cu imobilul. Raza de activitate a cooperativei se întinde peste 82 de comune. Toate operațiunile se fac ferm. Pentru ca cooperativa să poată plăti un preț mai ridicat producătorului, toate cerealele cumpărate pentru armată, pentru fabricile de bere (orz), sau particulari, sunt condiționate în magazin, unde cu ajutorul celor mai moderne mașini de curățire purtate cu electricitate, sunt înglobate într-un singur tip și apoi predate, astfel că și cooperativa obține la rândul său un preț mai bun și nu are inconveniente. Operațiile sale sunt limitate la cereale, furaje, cărbuni, îngrășăminte și țigla. Acestea sunt articolele principale ale agriculturii cu care se ocupă toate cooperativele agricole. Tot la această cooperativă reținem un fapt important: **Cooperativele cehoslovace nu împart risturna.** Câștigul ce rămâne după împărțirea dividendului servește pentru amortizări și la formarea fondurilor de rezistență în viitor sau de utilitate socială. Cooperativa are 722 de membri, cu un capital de 128.300 Kc. și fonduri de 139.391 Kc.

La 18 August a. c. vizităm cooperativa agricolă din Olomouci, oraș vechiu din Moravia, cu 65.000 locuitori, undă suntem primiți de către dl G. Zlamal președinte și Frantisek Nepositek director. Cooperativa trăiește din 1900 și după 30 de ani are un antrepozit construit din fer și beton, în valoare de 721.000 Kc., cu o capacitate de 200 vagoane. Are capital 87.000 Kc., iar fonduri de 716.000 Kc. Vinde agricultorilor semințe selecționate, îngrășăminte și cărbuni. Nu restituie din câștig decât dividendul. Desface cereale, furaje și lapte pentru care are un local de desfacere. Cifra operațiunilor până în prezent ajunsese la suma de 3.500.000 Kc. În operațiuni este finanțată de către banca populară din Olomouci care are 100.000.000 Kc. depuneri spre fructificare la care plătește dob. de 5—6%, dă împrumuturi cu 7% la membri, iar la nemembri cu 8%. Cu ocazia vizitei noastre conducătorii făceau pregătiri pentru sărbătorirea funcționarilor cari împlinise 25 de ani de serviciu și pentru care cooperativa tipărise diplome frumos lucrate și încadrate pentru a le distribui.

Părăsim această localitate pentru a ne îndrepta către **Moara Cooperativă din Verovanech**, unde la 30 de klm. depărtare găsim o interesantă formă de cooperatie. Moara este instalată într'un somptuos local, clădit de curând, în valoare de 1.815.000 Kc., putând măcina 3 vagoane pe zi. Are un capital de 2.349.000 Kc., aparținând la 1684 de membri. Această moară cooperativă lucrează cu 32 de comune și în fiecare din ele are câte o brutărie. Oricine aduce la brutărie 100 Kgr. grâu, primește un carnet de bonuri pentru 134 Kg. de pâine. Brutăriile aduc grâul la moară de unde primesc făina necesară panificării. Brutăriile nu au dreptul să se aprovizioneze cu făină din altă parte. Din totalul operațiunilor 35% sunt făcute cu membri, iar restul cu particularii, toate însă în mod ferm. Adunarea generală la această cooperativă se ține de 3—4 ori pe an, iar consiliul se întrunește săptămânal. De înființare, din 1908 și până azi cooperativa a trecut și prin crize, a avut o uzină electrică pe care a vândut-o, dar totuși s'a ridicat și progresează.

Pe ziua de 19 August 1930 părăsim Moravia pentru a ne îndrepta, sub conducerea dlor Ionasch și Bauer, către Boemia. Ne oprim în Hradek Králove (Königraetz) unde poposim numai pentru un moment, de unde plecăm către una dintre cele mai avansate **comune cooperatiste, la Praskacce**, destul de bine cunoscută de către cooperatorii străini. Datorită cooperației, această comună și-a clădit poștă, localuri publice printre care cea mai frumoasă e Casa Sokolilor cu o sală mare de teatru, care ar face cinste și unui oraș. Aici găsim o uscătorie de cicoare cu 20 furnale, care e cea mai mare din Boemia, care produce 100 de vagoane anual și care rezultă din cantitatea de 380 vagoane bruffo. Cicoarea se cumpără ferm. Alături de fabrică e o moară sistematică și o brutărie care coace 240 de pâini de 4 kgr. în 3 ore. Desfacerea pâinii se face și în Praga, unde cu 2 automobile o duce la domiciliul consumatorilor. Această societate are 400 de membri cu un capital de 170.000 Kc. La baza tuturor acestor întreprinderi din comună a fost sprijinul material al băncii populare (Kampelika).

La 20 August a. c. ne oprim în Boemia orientală, renumită în cultura fructelor și prunelor, în Kostelec nad Orlici, unde aflăm chiar în apropierea

gării un impozant masiv de clădiri în care funcționează o cooperativă cu moară sistematică și brutărie și o cooperativă cu fabrică pentru industrializarea fructelor în conserve, magiunuri, compoturi, vinde fructe etc.

Cea mai interesantă este **cooperativa pentru industrializarea fructelor**, care are 450 de membri cu un capital de 360.000 Kc., care lucrează cu membri și nemembri. Producătorii aduc produsele la cooperativă de unde primesc un avans, iar pe măsura desfacerii lor primesc și restul. Pentru îmbunătățirea pomilor cooperativa are o pepinieră și o școală, unde arată producătorilor cum să facă sortarea și cunoașterea fructelor pentru vânzare și industrializare, împachetarea etc. Aici am găsit, veniți pentru practică, un polonez și un sârb. Persicile și alte fructe, cooperativa le importă din Ungaria și Italia. Această mare fabrică industrializează între 60—100 vagoane de fructe anual. Face și export. Fabrica costă 2.000.000 Kc. și este complet amortizată.

Aceste două cooperative își au birourul în același local pentru a evita cheltuielile. Conducătorul acestei cooperative este dl profesor Ed. Hadrava care ne-a arătat o deosebită atențiune.

Tot în aceeași zi ne întoarcem la Hradec Králové unde vizităm una dintre cele mai mari societăți electrice, constituită pe acțiuni, dar care lucrează numai cu societăți cooperatiste. Are un capital de 55.000.000 Kc, care aparține Statului, județelor, comunelor, cooperativei și particularilor. Această societate are nenumărate Centrale electrice, producând o energie de 35.000.000 volți pe o rețea de 2.100 klm. Interesant este faptul, că societățile curentive pentru distribuirea curentului se constituiesc în două feluri: capitalul este în raport cu numărul becurilor necesare sau numărul ha. de pământ, iar Statul ajută comunele sărace cu 50%, iar pe cele mai bogate cu 30% din capitalul necesar construcției localului.

Tot în acest oraș vizităm fabrica de cicoare sub firma „Kavoprumsyl” societate pe acțiuni, constituită de către 34 de uscători de cicoare; cooperative din întreaga regiune a Elbei, care posedă vaste instalațiuni moderne, unde în mod automat se face toate operațiunile fabricării, muncitorul trebuind numai să observe, fără a face vre-o efortare manuală. Fabrica are o imprimerie pentru etichete, pentru cartonaj și este obiectul de administrație al tuturor străinilor care vizitează Cehoslovacia.

În ziua de 21 August a. c. suntem în Praga, unde vizităm antrepozitele societății „Kooperativa”, care s'a înființat în anul 1924, în urma legilor financiare, care a obligat societățile să-și creeze pentru operațiunile comerciale instituții separate de cele bancare. Cum Uniunea Centrală a Cooperativei din Praga era o organizație și de comerț a creat această societate, care se ocupă cu importul salpetrului din Chili, exportă semințe, procură pentru cooperative cărbuni, ciment, mașini agricole, benzină și alte derivate de petrol, face vânzări de cereale din partea cooperativei cari îi dau mandate. Antrepozitele acestei cooperative, care are o strânsă legătură financiară și de reprezentare cu Uniunea Centrală, sunt așezate pe marginea râului Vltava, care fiind canalizat are legătură cu portul Hamburg. Antrepozitul are o lungime de 60 metri și o înălțime de 26 metri, are elevatoare, balanțe automate, aspiratoare de praf, trioare și o instalație pentru descusurare, care este cea mai perfecționată până la sută la sută. Capacitatea întregului local este pentru 1.000 vagoane. Dl Emil Guth administratorul magazinului ne dă informații asupra aprovizionării armatei, care se face în două feluri: la prețul zilei pentru furaje și cereale și cu prețuri fixe pentru pâine. Prețul zilei se face luându-se media lunar. Această instituție a exportat anul trecut 1000 vagoane de cereale, iar în anii trecuți a cumpărat orz din județele Botoșani și Dorohoi, pe care l-au condiționat și vândut în Germania. „Kooperativa” are un capital de 25.000.000 Kc., având 400 de funcționari. În după amiaza acestei zile am vizitat instituțiile culturale din Praga.

În ziua de 22 August a. c. s'a făcut cea mai plăcută vizită la **Cooperativa din Drazich nad jizerou**, unde se află astăzi Meca cooperației cehoslovace. Mulți cooperatori străini au fost și înaintea noastră pentru a admira această operă grandioasă. Înființată în anul 1900 sub forma unei cooperative agricole, a cumpărat o moară, iar mai târziu și-a construit o uzină electrică. La 1911 a avut o criză și era gata să se prăbușească, dacă revizorul Uniunii Centrale din Praga, Frantisek Hofman, n'ar, fi găsit că punctul

slab al întreprinderii este lipsa de capital. Acest revizor în curs de 6 săptămâni a adunat 1.000.000 Kc. Conducătorii l-au numit apoi director și sub conducerea sa cooperativa începe a urca către culmea progresului cu pași uimitori. Construește o moară modernă cu capacitate de 6 vag. zilnic. Alături de moară se înalță trei uzini electrice, una cu turbină hidroaolică, una cu vapori din cele mai moderne care a costat 9.000.000 Kc. și una cu cărbuni. În afară de aceste uzini locale are nenumărate centrale electrice în diferite regiuni, pe cari le-a cumpărat producând o energie electrică de 14.000.000 Kw., cu cari aprovizionează 394 de comune, având 18.000 de consumatori sau 160.000 de suflete, pe o rețea de 1200 Km. În comună funcționează o cooperativă de consum și o bancă populară. Cooperativa mai are însă o fabrică de lanțuri, o fabrică de ozon, un depozit de cereale și o fermă de 120 ha., cu 85 vaci care se mulg cu aparate electrice. De asemenea mai are o secție pentru vânzarea vitelor membrilor. În curs de 4 luni a vândut 600 de vite. Această cooperativă are ca membri 1200 persoane și 192 de cooperative, cu un capital de 6.850.299 Kc. și fonduri de rezervă de 3.745.223 Kc. Din activul de 48.239.292 Kc. investit în instalațiuni a amortizat până în prezent 21.126.287 Kc. Cifra de afaceri ajunge la 300.000.000 Kc., ceace în lei ar fi un miliard și jumătate.

Dar, la Drazicich cooperația mai are mult de lucru. În sala de teatru se află expus planul zidirii unui sat la care se lucrează deja și care în decurs de 5 ani ne va arăta un sat cooperatist model.

Am vizitat și **Școala Superioară de Cooperajie din Praga**, unde se face instrucția și educația cooperatistă a conducătorilor de cooperative. Numărul elevilor este limitat la 30. Cursurile durează un an de zile, este recunoscută de Stat, se cere bacalaureatul pentru elevi și sunt recrutați numai dintre acei care au un număr de ani serviți în cooperație pentruca să rămână în mișcare. Elevii sunt pe cheltuiala cooperativelor. Fiecare elev are lângă el o mașină de scris pentru a face înregistrările după sistemul modern de a ține jurnalul și cartea mare cu fișe. Dar, ce ne-a uimit mai mult a fost laboratorul bine înzestrat cu tot utilajul necesar ca elevii să facă practic cunoașterea mărfurilor naturale și fabricate. Cunoștințele ce se dau sunt mai mult practice.

Tot în Praga am văzut **magazinul de gros al cooperativelor socialiste**, care are o mulțime de fabrici și face vânzări de 604.723.506 Kc. și unde membrii au drept de vot în raport cu cumpărările făcute.

Uimiți de cele văzute, care comparate cu ceace avem noi, ne arată că încă nu am realizat decât slabe începuturi, ne despărțim de cooperatorii cehoslovaci, ducând cu noi sentimentul unei admirații pentru o operă desăvârșită în fața căreia orice vorbă este de prisos.

Totuși îndemnul de a aduce învășăminte și pentru cooperația noastră se arată destul de puternic la toți excursioniștii cari au văzut nu numai cooperația cehoslovacă, dar au văzut un popor care lucrează din zori și până în noapte, ridicând clădiri, fabrici, poduri, canaluri ca dreptul său de viață să fie respectat pe un pământ pe care l-a cucerit.

În întreaga Cehoslovacie funcționează 10.510 cooperative dintre cari sunt: 5016 bănci populare Kampelik (sistem Reiffeisen), 615 bănci populare Schulze-Delitsch, 1706 de electricitate, 398 de lăptării, 64 de brutării, 38 uscătorii de cicoare, 209 pentru vânzarea vitelor și creșterea lor, 353 de aprovizionare și desfacere în comun, 1114 agricole, iar restul având alte diferite scopuri.

Toate aceste cooperative, sunt afiliate la 7 uniuni, dintre care unele au de scop controlul și îndrumarea, iar altele servesc ca federale. Uniunile sunt afiliate la Centrala Uniunilor din Praga, care reprezintă și apără interesele cooperativelor, exercită controlul asupra uniunilor și centralelor comerciale. Centrala Uniunilor este recunoscută oficial de către stat și hotărârile sale au putere legislativă. În această centrală sunt federate și uniunile cooperativelor germane, cari de asemenea reprezintă o forță cooperativă în Statul Cehoslovac. Președintele Centralei este dl inginer Ferdinand Klin-dera fost ministru al agriculturii.

Încheem cele de mai sus cu următoarele constatări:

Cooperația cehoslovacă se conduce și astăzi după legea de la 1873, are o dezvoltare normală conducându-se după legea împrejurărilor economice la care conducătorii adaptează mișcarea, armonizând interesele producătorilor cu ale consumatorilor într'un bloc unitar și puternic.

Mișcarea cooperativă cehoslovacă s'a născut din conștiința de apărare și întărire a poporului ceh, care are o cultură superioară, iubind ordinea și munca.

Această mișcare are un caracter pronunțat agricol și a pășit în toate domeniile de activitate ce sunt în legătură cu această ramură principală: valorizare, industrializare, economie, etc.

Statul Cehoslovac este un stat cooperatist, căci acolo unde se așează o piatră de înălțare a unei cooperative statul vine cu ajutorul său fiind convins că-i va fi restituit înapoi sub altă formă.

Între toate organizațiile cooperatiste de orice fel și de orice grad există o deplină armonie pentru progresul mișcării.

Ceeace am văzut în această țară doresc și țării mele: o cooperatie puternică și sănătoasă.

Constatări și îndrumări

De vorbă cu cooperatorii

Cooperația îndrumază, ajută și organizează pe cei mulți, obștea oamenilor, nu pe unul sau pe câțiva așa după cum face cea mai mare parte a întreprinderilor și afacerilor din zilele noastre. Fiind mișcare de emancipare, de ridicare a mulțimii, toate chestiunile mari cari privesc cooperația trebuiesc supuse desbaterii și aprobării tuturor cooperativilor; în aceasta stă precum și în votul unic spiritul democratic adevărat, cinstit, al cooperației.

Parlamentul democrației cooperatiste îl formează congresele generale; mișcarea descentralizată se exprimă prin congresele județene și provinciale; celula democrației cooperatiste este adunarea generației a unităților.

Toate aceste sfaturi mari și mici ale cooperativilor sunt de foarte mare însemnătate pentru mișcare; în aceste adunări se desbat chestiunile de seamă cari privesc mișcarea, se dă socoteală de munca săvârșită, se stabilesc puncte de vedere comune, se iau hotărâri de valoare generației, fiecare cooperatist spune ce are de spus asupra mișcării.

Prin urmare aceste adunări au un rost bine hotărât în viața cooperatistă, cooperativilor sunt datori să le țină în seamă și când le este cu putință să facă totul ca să ia parte la ele.

Congresele și adunările cooperatiste au însemnătate nu numai pentru că se iau hotărâri și se discută afacerile cooperativilor ci și pentru că prin și în ele se stabilesc legături sufletești între cooperativi, aceștia se cunosc și în asemenea prilejuri pot cunoaște pe

conducătorii mișcării, pe marii cooperatori cari prin cuvântul, scrisul și fapta lor au creat și au îndrumat mișcarea pe calea cea bună.

În adunările cooperatiste sufletul omului se înalță, spiritul de solidaritate și încrederea în puterea acestei mari idei se întăresc, conștiința cooperatistă și cetățenească se adâncește, râvna pentru mai bine se mărește.

Dacă aceste sfaturi și legături întreținute și prin oamenii organizațiilor centrale nu ar fi, fiecare ar face de capul lui, fiecare cooperativă ar gândi și ar făptui în câte un fel. Ce s'ar alege, în acest caz, de ideea cooperativă, de principiile și de tehnica acestei mișcări, de solidaritatea care trebuie să stea la baza unei acțiuni de masă? Ar fi de ajuns câțiva ani pentru-ca abaterile din drumul cel drept și luminos să facă mișcarea de nerecunoscut; la noi, unde gândirea cooperatistă nu stăpânește prea multe minți, pericolul ar fi mai mare. Ispitele sunt la fiecare pas și conducătorii multor unități ar cădea repede în mrejele lor; ar lua dobânzi mari, ar vinde scump și marfă rea, n'ar ține seamă de voința cooperatorilor exprimată prin adunările generale, ar împrumuta din apucăturile negusturilor răi.

Iată atâtea pricini cari trebuie să ne îndemne să prețuim congresele și adunările cooperative, ducându-ne acolo să ascultăm pe alții și să spunem altora ceia-ce avem de spus.

V. J.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se cere mentă piperată (ismă). Centrala Cooperativă de Import-Export București, înștiințează că în diferite regiuni, în special în jurul Clujului, cultivându-se cantități destul de importante de *mentă piperată (ismă)*, articol care se poate exporta, dăm mai jos informațiunile culese până azi, spre a se vi la nevoie.

Astfel Germania dă următoarele lămuriri:

„În Germania acest articol se cunoaște numai sub forma de frunze (fără tulpină) sau de frunze tăiate în forma de pătrate ceace urmează să se facă la locul de producție, imediat după recoltare, când planta este proaspătă. Deci isma nu trebuie expediată atunci când este proaspătă, deoarece ajunge la locul de destinație înegrită, condițiunea principală în comerțul de mentă fiind ca frunza să fie verde deschis și stralucitoare.

Isma uscată nu poate fi tăiată, deoarece nu are un contur precis, ci numai rupturi.

Plante cosite dela rădăcină, cu tulpini și foi, pot fi întrebuințate cel mult pentru destinație și numai la locul de producție, deoarece transportul din România în Germania nu rentează dat fiind volumul mare ce-l ocupa”.

Explicațiuni în această chestiune dela Centrala Cooperativă Import-Export, București, Strada Brezoianu No. 17.

Reduceri pentru cooperative la cotele adiționale pentru drumuri. În baza ordinului circular No. 301.350—93, al Ministerului de Finanțe, către administrațiile financiare județene punctul 8, cooperativele și federalele lor, de toate felurile, se im un la cotele adiționale pentru drumuri, cu aceleași reduceri acordate și la impozitele directe (comercial, dela bilanț).

Conform ordinului Oficiului No. 30.783—930, punem în vedere unităților cari au plătit cotele pentru drumuri la vntul întreg să ceară *Ministerului de Finanțe* să li se restituie sumele plătite în plus, sau li se conteze aceste sume pentru anul viitor.

Calendar de perete. Ca și în anul trecut Oficiul național al cooperativei a pus sub tipar un frumos calendar de perete „Calendarul cooperativului”.

Pe acest calendar s'a lăsat un loc liber pe care să se poată imprima firma societăților cooperative.

Oficiul poate îngrădi și firmele cu condițiunea ca să se comande un număr de cel puțin 200 exemplare.

Pentru cooperativele cari comandă cel puțin 100 bucăți prețul este de Lei 3,25 bucata.

Propaganda prin publicațiuni. Oficiul naț. al cooperativei editează Biblioteca cooperativului în trei serii: Biblioteca de popularizare, Biblioteca de îndrumare tehnică și Biblioteca de studii și cercetări.

Desfacerea acestor cărți și organizarea răspândirii lor în cercuri cât mai largi, nu s'ar putea face cu mai mult succes decât prin Federațiile și societățile cooperative mai importante cari ar primi să înființeze un serviciu de librărie și colportaj pentru cooperativii și cooperativele din raza lor de activitate.

Pentru stimularea cooperativei cari și-au luat această însărcinare, Oficiul a fixat un rabat asupra prețului de vânzare de 35%.

E bine ca unitățile să răspândească cărți de cooperare în popor. Cele cari pot să facă răspândirea, să ceară cărți la Oficiul național.

Cercuri cooperatiste organizate de Asociația contabililor cooperatori, secția Sălaj și Satu Mare. Această asociație a hotărât ținerea următoarelor cercuri cooperatiste:

La 6 Dec. a. c. la Sîmleu-Silv., la 7 Dec. la Pereceiu, la 8 Dec. la Marca, la 9 Dec. la Nușfalău, la 11 Dec. la Supurul-de-Jos, la 12 Dec. la Tașnad, la 13 Dec. la Carei, la 16 Dec. la Bălan, la 18 Dec. la Zalău, la 20 Dec. la Băsești.

Uniunea va delega un organ de control la fiecare cerc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bilanțuri de societăți cooperative

Banca populară „Andreiana”, Sântandrei, jud. Bihor, înființată în 1925, a avut la 31—XII—1929, L. 200.000 capital social, L. 8877 fond de rezervă, L. 49.065 depuneri spre fructificare, L. 565.550 împrumuturi acordate, L. 19.317 beneficiu net și 199 membri.

Instituția este mulțumitor condusă; s'ar putea, cu mai multă propagandă, atrage și mai multe depuneri spre fructificare.

Banca populară „Beznea”, Beznea, jud. Bihor, înființată în 1921, a avut la 31—XII—1929 L. 85.113.50 capital social, L. 38.764 fond de rezervă, L. 134.211 depuneri spre fructificare, L. 466.600 împrumuturi acordate, L. 10.101,85 beneficiu net și 230 membri.

Față de vechimea instituției capitalul social este prea mic: **societarii cari nu varsă cel puțin 500 lei să fie excluși conf. legii coop.**

Banca populară „Ceicana”, Ceica, jud. Bihor, înființată în 1923, a avut la 31—XII—1929 L. 85.787.50 capital social, L. 8915.50 fond de rezervă, L. 14.003 depuneri spre fructificare, L. 161.300 împrumuturi acordate, L. 13.644 beneficiu net și 169 membri.

Capitalul prea mic pentru o instituție din centrul de plasă. Se va aplica legea coop. celor ce au capital sub 500 lei.

Cooperativa forestieră „Avram Iancu”, Zlatna, jud. Alba, înființată în 1922, a avut la 31—XII—1929 L. 200.000 capital social, L. 26.073,05 fond de rezervă, L. 165.700 materiale în depozite, fără beneficiu și 250 membri.

Cu beneficiul net din 1929 de lei 57.882,05 s'a scăzut prin ct. de Profit și Pierdere, pierderea din 1928 de Lei 329.111,37 care la bilanțul 1929 a rămas deci 271.229,32.

Dacă s'ar incasa debitorii coop. de peste 230.000 și dacă membrii și-ar mări capitalul social, mic pentru numărul societărilor și vechimea instituției, pierderea s'ar putea acoperi mai curând, iar experiența trecutului va face pe conducători mai precauți, pentru înlăturarea pierderilor.

Cooperativa de consum „Unirea”, Ilva-Marc, jud. Năsăud, înființată în 1920, a avut la 31—XII—1929 L. 92.093 capital social, L. 7067,50 fond de rezervă, L. 78.936,10 mărfuri g-le, L. 4317,99 beneficiu net și 98 membrii.

Capital mic, vânzări puține.

Cooperativa de consum „Vasile Nașcu”, Feldru, jud. Năsăud, înființată în 1922, a avut la 31—XII—1929 L. 133.453 capital social, L. 23.057 fond de rezervă, L. 133.788 mărfuri g-le, L. 37.558,85 beneficiu net și 177 membrii.

Conducătorii dau dovadă că s'au pătruns în parte de spiritul cooperatist, din beneficiul coop. repartizându-se 12.783 lei primă de consumație, nu însă în privința vânzărilor, care se fac prea mult pe credit. E bine a se mări capitalul social.

Cooperativa de consum „Furnica”, Năsăud, înființată în 1912, a avut la 31—XII—1929 L. 134.783 capital social, L. 41.411,45 fond de rezervă, L. 377.415,37 mărfuri g-le, pierdere 60.872,91 și 151 membrii.

Pierderea provine din cheltuielile exagerate, care sunt de 123.349,25, din care 83.500 salarii, față de un beneficiu brut de lei 137.478,34.

Conducătorii și societarii să înfrâneze cheltuielile și să-și mărească imediat capitalul social, altfel vor fi înlăturați, iar cooperativa mai târziu lichidată din oficiu.

Cooperativa de consum „Unirea”, Luduș—Turda, înființată în 1923, a avut la 31—XII—1929 L. 42.062,80 capital social, L. 28.993,39 fonduri diverse, L. 524.071 mărfuri g-le, L. 583,52 beneficiu net și 100 membrii.

Beneficiul net rămânând atât de mic, după ce s'au acoperit prin ct. de Profit și Pierdere pierderile din anii precedenți, se vede ce rău este când nu ai capital propriu suficient, mai ales într'un centru ca Luduș.

Deci dnii conducători să mărească urgent capitalul social, nu credite prea mari dela federală și vânzări pe credit.

Cooperativa de consum „Someș”, Dej, înființată în 1922, a avut la 31—XII—1929 L. 133.119 capital social, L. 26.568,39 fond de rezervă, L. 413.726,54 mărfuri g-le, fără beneficiu net, iar membrii 273.

Aceleași observații ca la precedentă.

Cooperativa de consum „Fraternitatea”, Reteag, jud. Someș, înființată în 1922, a avut la 31—XII—1929 L. 47.960,97 capital social, L. 7268,64 fond de rezervă, L. 218.520,29 mărfuri g-le, fără beneficiu net, iar membrii 70.

Față de vechimea instituției capitalul social derizoriu, cauză care a făcut ca, acoperindu-se pierderea din 1928 de lei 82.000 să nu mai rămână beneficiu net.

Deci mărirea capitalului social cât mai curând și mai puțin credit, ca și vânzări pe credit, care se vor face mai mult pe bani gata.

Dela Uniunea de cooperative „Ardealul“

AMÂNAREA CONGRESULUI COOPERĂȚIEI DIN ARDEAL. În vederea unor mai complete lucrări pregătitoare pentru congresele regionale ale cooperăției, organizațiile centrale ale mișcării au recomandat amânarea acestora.

În consecință, congresul cooperăției ardelenice nu se va mai ține în zilele de 30 Noemvrie și 1 Decemvrie a. c., după cum am anunțat prin No. 6 din Octomvrie a. c. al revistei noastre „Tribuna Cooperăției Ardelenice“, ci la o dată ce se va comunica ulterior.

Afilierea la Uniune. Amintim unităților, cari nu s'au conformat circulațiilor noastre No. 345 și 347/1930, să ne remită neîntârziat procesul verbal de afiliere la Uniune, conform Art. 68 legea cooperăției, taxa de înscriere și contribuția la bugetul Uniunii, cum li s'a comunicat precis cu circulațiile menționate, conform Art. 77 legea coop.

Sedința consiliului de administrație al „Uniunii“ dela 3 Noemvrie a. c. Prezenți: dnii prof. dr. V. Jinga, președinte, Ion Pescaru, v.-președinte, protop. Enea Botta, A. Folea, Ion Modrigan, M. Sasu, Gh. Rusu, Aurel Ghilea, Șt. Suciuc, dr. N. Iancu, Petre Cipău și D. Cartianu, directorul Uniunii. Consiliul ratifică procesele-verbale de sedințe ale comitetului de organizare, propagandă și îndrumare din 9 Iulie, 5 și 16 August, 12 și 27 Septemvrie și 20 și 27 Octomvrie a. c. și ale comitetului de control din 9 Iulie și 20 Septemvrie a. c.

Prezentându-se actele de cheltuieli și celelalte plăți în cont. depunerii ale Uniunii dela 9 Iulie până la 3 Noemvrie a. c. Consiliul le aprobă, vizând borderourile respective pentru Lei 410.455.

S'a luat la cunoștință comunicarea oficiului coop. No. 28.144—930, în privința fixării congresului cooperăției ardelenice la Cluj în zilele de 30 Nov. și 1 Dec. a. c., a ordinii de zi, — stabilită de oficiu împreună cu delegații uniunilor în consfătuirea din 19 Oct. a. c. dela București, — și contopindu-se punctul 7 cu 2 s'a mai adăugat un punct (al 7-lea), aprobându-se ordinea de zi următoare cu referenții respectivi:

1. O dare de seamă asupra situației generale a mișcării cooperative din Transilvania. Referent: Prof. Dr. V. Jinga.
2. Problema reorganizării (administrație, concentrare, federalizare etc.) mișcării coop. Referent: I. Modrigan, directorul federației „Zorile“ — Luduș.
3. Finanțarea întreprinderilor coop. și politica de credit, dobânzi și dividende. Ref. Prof. Dr. V. Jinga.
4. Operațiunile speciale de mandat încredințate de stat instituțiilor coop. Referent: I. Ticca, director federației „Crișul“ — Oradea.
5. Contribuția cooperăției la raționalizarea și intensificarea agriculturii. Referent: Prof. Dr. Mihail Șerban, Rectorul Academiei Agricole — Cluj.
6. Organizarea autocontrolului și problema funcționarilor în cooperatie. Referent: Inspector D. Cartianu, directorul Uniunii „Ardealul“.
7. Formele de activitate cooperativă mai potrivite situației speciale a Ardealului. Referent: Prof. Gh. Dragoș, cooperator.

Vor colabora cu dnii referenți menționați, la anumite puncte, și ceilalți domni directori de federație din raza Uniunii, inclusiv organele de control și alți cooperatori, avându-se în vedere și punctele de vedere ale oficiului coop., Băncii Centrale coop. și Centralei coop. de Import-Export. București, care își vor trimite delegați la consfătuirea referenților dela Cluj.

Se citește procesul-verbal dela 30 Iulie a. c. prin care s'a luat în primire Uniunea de către dl director D. Cartianu, inspector în Oficiul coop., dela fostul director dl Gh. Viădescu, inspector în Cooperatie.

Luându-se cunoștință de ordinele Oficiului coop. No. 28.578, 25.949—1930, ale fostei regiuni IV-a Cluj No. 2416, 2415 și 2495—1930, consiliul hotărăște în baza ord. No. 28.578—930 să se ceară relațiuni oficiului asupra fiecărui organ de control, dacă întrunește condițiunile stabilite de lege.

Se aprobă cumpărarea a 2 ex. din lucrarea forestieră a dlui Prof. Dr. Aurel Gociman „Industria și comerțul lemnului din bazinul Mureșului superior” a câte lei 300.

Idem volumelor de legi și regulamente indicate, din lista consiliului legislativ pe anii 1923—1929, de dl jude I. P. Vioreanu, președintele comitetului de control, în valoare de Lei 1690.

Dl consilier P. Cipău, relatând hotărârea consiliului de administrație al federației „Crișul” din Oradea în privința afilierii la Uniune, cere a se stabili cota de contribuție a federațiilor la beneficiul net din bilanțe. Consiliul delegă comitetul organizării, care, primind răspunsul scris al federațiilor, va stabili cota, avându-se în vedere bilanțul 1929.

În baza ord. Ofic. coop. No. 26.629—930 referitor la tipărirea registrelor inventare-bilanț de către Uniune, consiliul însărcinează comitetul de organizare să stabilească forma registrelor și examinând ofertele să hotărăască tipărirea la cea mai avantajoasă.

Consiliul mai rezolvă și alte chestiuni mai mărunte.

Comitetul de organizare și propagandă. A ținut până acum 14 ședințe. Ședința din 27 Oct. a. c. s'a ținut cu participarea dlor Dr. M. Șerban și I. Modrișan:

Se respinge viza statutelor coop. agricole în constituire „Deșteptarea”, Băint—Someș, fiind contrarii art. 8 al. 1. coop., restituindu-se regiunii IV-a Cluj a oficiului (spre a delega un organ de control) să dea îndrumări legale inițiatorilor, după care ni se vor înainta pentru viză.

Se aprobă constituirea coop. ind. a „Croitorilor de bărbați și femei” din Tg.-Mureș cu condiția a ne comunica de urgență dacă au personal tehnic de conducere necesar; „Magazinul de aprovizionare al industriașilor pielari” Tg.-Mureș.

Se vizează noile statute adoptate de banca pop. „Gelu” Tihău—Sălaj.

Se respinge viza statutelor noi ce voesc să adopte banca pop. „Ajutorul” și coop. „Oltul”, ambele din Sebeșul de sus — Sibiu, întrucât refuză a se conforma legii.

Se aprobă afilierea la Uniune a coop. forest. „Unirea”, Râșnov—Brașov, consum „Progresul”, Homorod—T.-Mare, „Vulturul”, Șercaia—Făgăraș; b. pop. „Măgojana”, Măgoaja—Someș, „Nucețana”, Nucet — Sibiu, „Radu Negru”, Făgăraș, „Buna înțelegere”, Șona, „Văleana”, Șinca-Nouă, toate jud. Făgăraș, „Unirea”, Proștea Mare — T.-Mică.

Se mai iau hotărâri și asupra altor chestiuni mai mărunte.

Ședința din 8 Noemvrie a. c. s'a ținut cu participarea dlor prof. Dr. V. Jinga și I. Modrișan:

S'a decis să se ceară celor 60 de cooperative diverse, cari s'au înscris la uniunea ce voia să se constituie la Brașov și nu s'a aprobat, procese-verbale de afiliere la Uniunea noastră.

Se aprobă afilierea la Uniune a: b. pop. „Izvorul”, Noul Român, „Becleana”, Beclean — Făgăraș, „Economia”, Vlădeni — Brașov, „Lunga”, Lunga, „Ărpățaceana”, Araci — Trei Scaune, „Livada”, Livada, „Văleana”, Văleni — Someș, „Progresul”, Sadu — Sibiu, coop. transport „Infrățirea”, Dârste—Brașov, agric. „Propășirea”, Cănaș, consum „Santău”, Santău — Sălaj, forest. „Măgura Codlei”, Codlea — Brașov, „Avram Iancu”, Baia-Mare — Satu-Mare, cons. „Plugarul”, Galați—Făgăraș și producție „Măcelarilor”, Cluj.

S'a aprobat adoptarea noilor statute de către b. pop. „Oița”, Loman — Alba.

S'a respins viza noilor statute adoptate de c. „Mărul” Geoagiul de sus-Alba, având schimbări fundamentale față de cele vechi. Se îndrumă a ține

adunare generală cf. art. 59 vechiul statut, sau să consimtă a face noui corec-tări după vechiul statut.

Delegat de consiliu la 3 Noemvrie a. c. comitetul hotărăște a se com-anda la tipografia „Cartea Românească“ din Dicioșanmartin confecționarea a 500 registre inventare-bilanț cf. ofertei sale. Federalele să nu tipărească formulare-bilanț, care se execută de oficiul coop., căruia să se ceară separa-rea datelor statistice de formularul-bilanț, pentru ca primele să se facă bine.

Se mai iau hotărâri și asupra altor chestiuni mai mărunte.

Ședința din 17 Noemvrie a. c. s'a ținut cu participarea dlor prof. Dr. V. Jinga și I. Modrigan:

Se aprobă afilierea la Uniune a: b. pop. „Gospodarul“, Dridif, „Lu-țeană“, Luța, „Negru-Vodă“, Breazu, „Pojortana“, Pojorta, — Făgăraș, „In-frățirea“, Hărman — Brașov, „Infrățirea“, Micoșlaca — Alba, „Hăghijeana“, Haghic, „Unirea“, Sf. Gheorghe — Trei Scaune, „Oltul“, Mercurea Ciuc, „Victoria“, Vurpăr, „Turnu Roșu“, Boița, „Turnu Roșu, Porcești — Sibiu, „Pugarul“. Sămbăta de jos — Făgăraș, „Stejarul“, Pojana Porcului, „Spe-ranța“, Băița — Someș, „Mureșana“, Mureșeni Bărgăului, „Rebreanca“, Rebra, „Heimul“, Borgo Prund — Năsăud, „Speranța“, Filia de jos — Turda, „Finteșana“, Finteșul Mare — Satu-Mare, coop. „Feldioreana“, Fel-dioara, de transp. „Bran“, Bran, cons. „Prevederea“, Godlea — Brașov, „Plu-garul“, Avaci — Trei Scaune, „Frăția“, Sămbăta de jos — Făgăraș, „Traian Moșoiu“, Nojorid, „Ucurșana“, Ucuriș, forest. „Ajutorul“ — Timea, „Drep-tatea“, Răpa — Bihor, consum „Rândunica“. Bălan — Sălaj și „Irsățirea“, Reciu — Sibiu.

Se hotărăște a se propune federalelor din raza Uniunii să ofere o sumă ce cred de cuviință drept contribuție pe 1930.

Se fixează la 4 Dec. a. c. cercul cooperatist dela Beiuș, la care vor participa dnii președinte și director ai Uniunii.

Se vizează actele adunărilor generale de fuzionare ale b. pop. „Eco-nomul“ cu „Cosmiceana“ din Cosmicul de sus și jos, sub denumirea de b. pop. „Codreana“ cu sediul în Cosmicul de jos — Sălaj; idem bp. „Siciul“, Siciu și „Uilăcana“, Uilacul Șimleului, „Muncitorul“ din Șimleul Silvaniei, rămânând cea din urmă.

Se respinge viza statutelor noi ale b. pop. „Plugarul“, Dej, având modificări fundamentale față de cele vechi, al căror art. 78 nu l-au res-pectat și după care să facă adunarea generală de modificare, sau să con-simtă a se rectifica de Uniune cele noi după statutul vechiu, precizându-se nominal comunele în care va lucra banca.

Se vizează noile statute adoptate de b. pop. „Plugarul“, Rusciori — Sibiu, „Silvășana“, Silvaș — Someș, „General Moșoiu“, Oradia, „Victoria“, Războieni-Cetate — Turda și coop. „Brâncoveneană“, Sămbăta de sus — Sibiu; b. pop. „Primăvara“, Borod — Bihor, coop. „Viitorul Plugarului“, Sin-tercag — Someș, la ultima rectificându-se de Uniune noui statute după cele vechi, cf. avizului său.

B. pop. „Axente Sever“ — Blaj menținând după 2 cereri dovezile de ținerea adunării generale pentru modificarea statutelor, se decide a i-se scrie că de nu le remite Uniunii, se va ția din nouile statute tot ce s'a introdus nou față de cele vechi.

Se hotărăște a se propune cons. de administrație al Uniunii disol-vărea din oficiu a coop. „Victoria“, Scareș — Făgăraș, unitatea fiind com-plex dezorganizată administrativ și financiar.

Se vizează statutele coop. forest. în constituire „Stejarul“, Rona de jos — Maramureș, cu condiția să completeze capitalul vărsat la 200.000 Lei și să mărească no. societărilor, comunicând în 30 zile de executare.

Se respinge contestația contra adunării generale de lichidarea coop. „Libertatea“, Sânt-Andrei — Bihor din 26-X—930, motivele nefiind conf. legii coop., se îndrumă lichidatorii ca în caz că pasivul întrece activul coop. să se procedeze conf. art. 59 și 60 l. coop.

Se mai iau hotărâri și asupra altor chestiuni mai mărunte.

C R O N I C A

Știri din Țară

Oficiul național al cooperăției a autorizat întemeierea unei Uniuni de control pentru Bucovina cu sediul la Cernăuți și alta pentru Banat cu sediul la Timișoara. Cu aceste două, numărul Uniunilor este de opt, cuprinzând în cercul lor de activitate întreg teritoriul țării.

Pe ziua de 1 Noembrie a. c. au fost desființate secțiunile regionale de control ale Oficiului național al cooperăției, atribuțiunile lor trecând, conform legii, asupra Uniunilor de control.

Mărirea exportului de ouă românești. Efectul bun al legii pentru exportul de ouă și regulamentul acesteia (publicat și în revista noastră nr. 3—4 a. c.) este vădit. Iată un exemplu: Dela 1 Septembrie până la 15 Noembrie a. c. s'au exportat următoarele cantități de ouă standardizate: Bazargie 950.000 buc Botoșani 14.568.480 buc.; București 1.027.520 buc.; Cernăuți 16.150.440; Chișinău 7.722.000 buc.; Dej 6.754.520 buc.; Timișoara 3.089.320 buc.; sau un total de 50.262.680 buc., plus 5.485.000 buc. ouă nestandardizate, prețurile variind între lei 2,20—3,20 de bucată în interior.

Calitatea ouălor exportate a fost ouă proaspete „fresh” cu o greutate medie de 52—53 grame de bucată Piefele cumpărătoare au fost Germania, Austria, Elveția. Pe piața Germaniei, principala cumpărătoare a ouălor românești, pozițiunea României a marcat o serioasă îmbunătățire, față de țările concurente, ca: Danemarca, Olanda, Bulgaria, Polonia, Ungaria

Nouă unități cooperative întemeiate în Ardeal (după Buletinul Cooperăției Române dela 1 Iulie — 1 Noembrie 1930):

Banca populară	„Unirea“	din com.	Teliu	jud. Brașov
„	„Economul“	„	Hendorf	„ Târn.-Mare
„	„Economia“	„	Lăpuș	„ Someș
„	„Mihail Chisanovici“	„	Storojineț	„
„	„Lunga“	„	Lunga	„ Treiscaune
„	„Infrățirea“	„	Micoșlaca	„ Alba
„	„Imloșeana“	„	Imlov	„ Someș
„	„Plugaru.“	„	Șimleul-Silv.	„ Sălaj
„	„Brazda“	„	Parcea	„
„	„Plugarui“	„	Baia-Mare	„ Satu-Mare
Cooperativa	„Locuința Eftină“	„	Cluj	„ Cluj
„	„Meseriașilor Pantofari și Cismași“	„	„	„
„	„Credința“	„	Curciu	„ Târnava-Mică
„	„Plugarul“	„	Vidacut	„ Odorheiu
„	„Albina“	„	Andrid	„ Sălaj
„	„Unirea“	„	Irina	„
„	„Progresul“	„	Cheniz	„
„	„Economul“	„	Orman	„ Someș
„	„Unirea“	„	Viștea-de-jos	„ Făgăraș

Ancheta ziarului „Adevărul” despre criza economică. La ancheta acestui ziar au răspuns câțiva cunoscători ai problemelor economice explicând cauzele și soluțiile în această mare criză economică. Puțini au considerat că și cooperarea ar avea un cuvânt de spus și o faptă de realizat în această privință. Redăm aceste opinii în forma în care ele s'au exprimat.

DI Marin Simionescu—Râmniceanu a spus:

-- „Cealaltă soluție, (a crizei noastre agrare N. R.) soluția pentru viitor, ar fi: țărani să pună pământurile laolaltă pentru exploatare într'un sistem de vastă cooperatie. Lucrând devalma ca asociași, moșiile vor fi reconstituite în latitudinii. Se va putea selecționa și intensifica producția. La fel au făcut americanii.

Această agricultură intensivă și pe vastă suprafață, va putea industrializa și munca. În acest chip, producția agricolă va fi mai sistematică, mai ieftină și mult mai mare cantitativ, fără să mai vorbim de valoarea ei calitativă. Vom reîntra atunci, în sfera aranjamentelor agricole internaționale și, mai ales, vom anticipa asupra orânduirii economic-sociale a viitorului.

Problema aceasta a orânduirii agricole a României pentru viitorul imediat, trebuie pusă cu ultima vigoare.

Din păcate, demagogia politicianilor evită să discute mai temeinic această problemă. De aci grija deplin îndreptățită a celor mulți că ne paște, foarte de aproape, o catastrofă“.

DI Tite Petrescu, fruntaș socialist a declarat:

„Trebuie să îndreptăm țărani, pe calea organizării lor în sindicate și cooperative de producție, de vânzare și cumpărare, în comun.

Exploatarea colectivă e singura în măsură să mărească și să selecționeze producția și să dea posibilitate țărănilor să cultive, rațional, pământul.

Unită în puternice organizații sindicale și cooperative, țărănimea va putea crea legături internaționale prin oficii, cari să reglementeze producția și schimbul, după nevoile consumului general — singurul mijloc de a remedia în parte efectele crizei agricole, cari dacă se repetă, pot avea repercusiuni foarte grave pentru mersul evoluției al societății“.

Abator pentru tăierea vitelor la Constanța. Consiliul de administrație al Regiei autonome a căilor de comunicație pe apă, a admis în ultima sa ședință construirea la Constanța a unui mare abator pentru tăierea vitelor destinate exportului.

Construcția va costa aproximativ 30 milioane lei, iar frigoriferul, cu instalațiile necesare ca-e-i vor fi anexate, încă 4 milioane lei.

Pentru transportul pe calea apei a cărnii ce urmează a fi exportată sub formă congelată, se vor cumpăra două vapoare speciale, al căror preț a fost fixat la suma de 24 milioane lei.

Depozitele la Casa de depuneri din București:

La 31—XII 1926	Lei 213 352 808
„ „ 1927	„ 246 526 283
„ „ 1928	„ 263 468 656
„ „ 1929	„ 198 608 962
„ 31—VIII—1930	„ 238.121.536

(Buletin B. N. R. Oct. 1933).

Incasările bugetare	Total	Prevederi	Diferențe
In anul 1920	Lei 3 554 926 000	Lei 6 115 920 000	— 2 560 994 000
„ „ 1921	„ 6 912 773 000	„ 7 708 477 000	— 812 054 000
„ „ 1922	„ 14 204 734 000	„ 10 498 283 000	+ 3 696 175 000
„ „ 1923	„ 17 767 754 000	„ 15 406 458 000	+ 2 361 296 000
„ „ 1924	„ 27 426 450 000	„ 24 060 000 000	+ 3 743 890 000
„ „ 1925	„ 33 978 447 000	„ 31 750 000 000	+ 2 288 464 000
„ „ 1926	„ 31 224 228 000	„ 28 250 000 000	+ 2 974 228 000
„ „ 1927	„ 36 007 521 000	„ 34 610 000 000	+ 1 367 521 000
„ „ 1928	„ 32 767 837 000	„ 38 350 000 000	— 5 582 163 000
„ „ 1929	„ 36 035 487 000	„ 37 217 630 000	— 1 102 143 000 (provizoriu)
„ „ 1930	„ 21 589 304 000*)	„ 37 450 000 000	

*) nouă luni.

(Buletin B. N. R. Oct. 1930).

Din Străinătate

Concentrarea în cooperația belgiană. Una din caracteristicile mișcării cooperative belgiene postbelice este procesul de concentrare al unităților mici. Cooperativele de consum — independente până la război — s'au grupat astăzi în 25 Uniuni regionale pute nice. Este suficient să reamintim de organizațiunea cu renume mondial „Vooruit-ul“ din Gand. Cifra vânzărilor anuale ale acestor organizațiuni se ridică, în anul 1929, la 775 milioane frs. belgieni.

Problemele ce se impun în ziua de astăzi atențiunii conducătorilor mișcării cooperative occidentale: fuziunea forțelor cooperative și educarea maselor cooperative sunt urmărite și de cooperatorii belgieni, cu rezultate pozitive reeșind din datele statistice ale anului 1929, cari indică o descreștere a societăților cooperative, ca urmare a procesului de fuzionare; tot ca o consecință a acestei concentrări, statistica arată o creștere importantă a numărului de sucursale.

Jugoslavia și mișcarea cooperatistă. În prezent, Jugoslavia are peste 5.000 cooperative, din care 45% revin Serbiei, 23% Croației, 10% Voivodinei, 8% Bosniei și 6% Dalmației. După genul lor cooperativele se repartizează astfel: 2.476 cooperative de credit; 916 de aprovizionare; 323 agricole, 132 de consum, 145 de lăptării, 43 de crescătorii, 13 de pășunat, 37 de mașini agricole, 27 viticole, 23 huilire; 35 de pescărie, 41 tehnice, 51 de construcții, 66 profesionale, 30 de igienă și 131 diverse.

(După „La Revue Economique de Belgrade“).

Reorganizarea creditului agricol în Rusia. Desvoltarea rapidă a colectivizării agricole, însoțită de schimbarea radicală a tehnicii de producție a necesitat o reorganizare a creditului agricol. Scopul acestei reforme este să mobilizeze resursele țăranilor și să le îndrepte către finanțarea organizațiilor agricole colective, iar pe de altă parte să ușureze acumularea resurselor micilor țărani izolați.

Pentru a realiza aceste scopuri e necesară o combinare a sistemului de credit agricol cu lucrările cooperativele agricole, deaceia reforma prevede reorganizarea Băncii Agricole Centrale transformată în Bancă Cooperative. La baza sistemului agricol se vor găsi societățile de credit cari vor fi lipsite de toate funcțiunile de producție și comerț, operațiunile lor limitându-se exclusiv la acordarea de credite pe termen lung.

Supra îndatorirea în agricultura germană. În statistica politică a lui „Deutsche Rentenbank Creditanstalt“ din Berlin, găsim următoarele: la 1 Iulie 1929, datoriile agricultorilor la hectar erau următoarele: în provinciile germane de est și anume în Prusia Orientală, Silezia, Germania de nord erau de 609 R. M. (24.360 lei); în Germania de vest și anume în provinciile Germaniei centrale, nord-vestului, Renaniei, sud-vestice și Bavariei de 543 R. M. (21.720 lei).

Ca titlu comparativ dăm în mod succint datoriile ce grevează în anul în curs hectarul arabil în diferitele provincii ale României; — acest studiu a fost întreprins sub auspiciile secțiunii de economie rurală din Institutul Național Agronomic, condus de d. dr. Cornățeanu. Astfel în Bucovina datoriile la hectar cultivat revin la 8641 lei, iar pentru hectarul teren propriu 10.491 lei; în Basarabia datoriile la hectar cultivat revin la 2039 lei, în Dobrogea cifrele respective sunt 1771 lei, pentru hectarul cultivat și 2636 lei, hectarul teren propriu. În Transilvania datoriile ce grevează hectarul cultivat revin

la 8138 lei. În Moldova hectarul cultivat e îndatorat cu 3383 lei, în Muntenia cu 3733 lei, iar în Oltenia hectarul cultivat e îndatorat cu 4955 lei.

Din totalizarea acestor cifre rezultă următoarele: hectarul de pământ arabil în România e grevat de o datorie a cărei medie este de 5063 lei, pe când media datoriilor unui hectar de pământ arabil proprietate în Germania este de 24.580 lei.

Am primit la Redacție :

Foaia Poporului, Sibiu, nr. 42, 45, 46, 47—1930.

Luceafărul, Brăila, nr. 8—1930.

Gazeta meseriilor, nr. 46, 50, 51—1930.

Neamul românesc pt. popor, nr. 17—1930.

Curierul cooperăției, nr. 10—1930.

Cuvântul satelor, nr. 44, 46—1930.

Economul, nr. 17, 20, 21—1930.

Foaia noastră, Cluj, nr. 43, 45—1930.

Cooperatorul moldovean, nr. 9, 10—1930.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Muncește totdeauna cu folos! Nu risipi tot rodul muncii! — Pune deoparte, economisește o părticică cât de mică din ceea ce câștigi, depune-o la banca populară, căci îți va prinde bine când te vei afla în situațiuni grele, sau la bătrânețe. Numai sălbatecul și omul fără inimă risipește tot; omul cu inimă se gândește totdeauna la viitor.

În ce stare de sălbătăcie ne-am găsi azi, dacă înaintașii noștri ar fi risipit tot, și nu ne-ar fi lăsat atâtea opere de artă, de cultură, sociale și economice?!